

K. Petruskas
6816 So Rockwell st.

LAISVOJI LIETUVA

Lietuvių savaitraštis
Leidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis

911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
Yards 7-8276.

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian
Regeneration Association

911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
Yards 7-8276.

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

XI metal.

Kaina 10 c.

Ketvirtadienis, birželio (June) 21 d. 1956 m.

Kaina 10 c.

Nr. 21 (295)

Jaunimas žygiuoja priekin LIETUVIŠKO JAUNIMO KELIAS

Rašo: Stp. Vyktintas

Idejos bičiulis A. J. Kaulėnas iš Londono kartą "LL" parašė ilgą straipsnį apie dabartinį mūsų jaunimą. Nenorėdamas ginčytis, nes A. J. Kaulėno buvo daug ir tiesos pasakytas, drįstu, tik šį straipsnį pasakyta, išieiti iš kitų faktų ir aspektų.

Visą laiką atydziai stebėdamas mūsų tremties jaunimo tautinį, ideologinį ir politinį brendimą, priėjau išvados, kad mūsų jaunimas, lygiai akademinis, lygiai mokytinis, eina lietuvišku keliu. Gal dalis to jaunimo yra pasyvesnė, kita dalis aktyvesnė, gal dalis jaunimo tautiškai, o ypač moraliskai yra sužalota, bet didžiausia dalis lietuviško tremties jaunimo yra geram lietuviškam kelyje. Jaunimo ugdymasis labai daug priklauso nuo tėvų. Jei tėvai nesugeba savo vaikų pakreipti tikra lietuviška vaga, tai ne vaikai, bet tėvai kalti. Kur šeimos grynai lietuviškos ir tautiškai sąmoningos, ten ir vaikai, nežūrint kokias jie mokyklas lanko, yra lietuviškai tvirti ir sąmoningi.

Tačiau man šį kartą rūpi ne teoretiniai samprotavimai ir pedagoginės sugestijos ir moraliniai įtaigojimai. Man rūpi gyvas, veržlus, kuriantis tremties jaunimas, kuris ne žodžiais, bet darbais save atestuotų.

Prieš mano akis guli keli žurnalinio formato mūsų studentų leidiniai: "Laisvo Žmogaus Kelis" ir "Lietuviškumą", "Laisvę veda mūsų kelias", "Lituanus", keli numeriai angliškai. Man neįmanoma apžvelgti šių, lietuviškai didžiai vertingų, kultūringai, skoningai ir žurnalistiskai gerai sudrąguotų, leidinių turinio. Skaitytųjū dėmesį tuoj patraukia kelių autorių straipsniai: Vytauto Kavolio, Sauliaus Šimoliūno, L. Sabaliūno, ir visų kitų dalykai yra vertingi.

V. Kavolis yra vienas iš giliausių ideologų. Jis yra tikrame, sveikame lietuviškame filosofiniame kelyje. Tai bręstanti, ieškanti gli filosofinė ir moralinė asmenybė. Neliesiu jo filosofinių samprotavimų. Man rūpi politika. Ir šit V. Kavolis patiekia tokias politines definicijas, kurios ir senienės politikams įsidėmėtinos.

"Antrasis mūsų egzistenciją apsprendžias žymu yra mūsų jauciamas išpareigojimas kovoti dėl mūsų krašto išvadavimo. Ši kova reikalauja nuolatinio proto, sąžinės ir jausmų įtempimo (pridėtu me dar: nepaprastos, geležinės, plieninės, ar net atominės valios. St. V.), — nuolatinio budėjimo, kuriam tik tvirtai asmenybei pakaks jėgų. Mūsų jaunimo organizacijų užduotis ir tampa ugdymas asmenybės... Mūsų idealu yra asmenybės, kurios lietuviškai sąmoningumas būtų jos žmogiškos stiprybės pagrindu ir kurios veiklumas būtų natūrali jos vidinė sąrangos jaunatviškumo išraiška". (Žiūr. Laisvo žmogaus kelio ir lietuviškumą, 11 pusl.).

Lietuviškos asmenybės ugdymo sferoje V. Kavolis išsena iš sveikų moderninių aplinkos ir mokslo pagrindų. Lietuviškos asmenybės pagrindas lietuviška kultūra, bet ne atitrauktinė, o reali šių dienų didmiestinė kultūra, nes daugias tremties jaunimo bręsta įvairių kontinentų didmiesčiuose ir ten semiasi: lietuviškumo iš šeimos, mokslo iš pasaulinio mas-to universitetų.

DIPLOMATIJOS ŠEFO PRANEŠIMAS

Lietuvos Diplomatines Tarnybos Šefo, žodis, pasakytas Lietuvių SASKRYDŽIO bankete Washington, D. C., Statler viešbutyje, 1956 metų birželio mėn. 16 d.

Aš laikau sau didele privilegija, kad galu, kaip Lietuvos Diplomatines Tarnybos Šefas, kalbėti šitame garbingame susirinkime, kuris sudaro kulminacinį Lietuvių SASKRYDŽIO Vašingtono momentą ir kuriam toks gausus Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybės ir tautos atstovų, o taip pat ir kitų tautų atstovų dalyvavimas suteikia ypatingą pobūdį.

Tuose dalyse ir muzikos kūriniuose, kurie pateikiami šiame festivalyje, girdėti lietuvių tautos balsas, jos širdies virpėjimas, atsispindi jos siela. Tai lietuvių siela, kuri nežūrint sunkių persekiojimų Sovietų okupuotoje Lietuvoje, tebėra laisva ir visados trokšta tiktai vieno: pasiliuosuoti iš sovietinės komunistinės priespaudos, grąžinti Lietuvą ir priklausantią jai vietą laisvų demokratišnių ir krikščioniškų valstybių tarpą ir vėl pradėti bendradarbiavimą su vakarų pasauliu, prie kurio lietuvių tauta priklauso pagal savo istoriją, kultūrą ir tikybą.

Šitokia yra galutinė, nepakeičiama lietuvių tautos valia. Mūsų tauta nėra pripažinusi ir nepripažins niekad Lietuvos vadinosi inkorporacijos į Sovietų Sąjungą. Iš tikrųjų, ši inkorporacija buvo brutalaus agresijos, smurto rezultatas, priešingas tiek tarptautinei teisei ir moralei, tiek lietuvių tautos valiai ir interesams. Tą savo primedituotą tarptautinį nusikalimą Sovietų vyriausybė paruošė iš anksto. 1939 metais rugpūčio ir rugsėjo mėnesiuose Sovietų vyriausybė susitarė su Hitleriu, sudarydama su juo sąmokslą, kuris padarė galimą antrąjį pasaulinį karą. Viena to sąmokslu svarbiausių dalių buvo Baltijos Valstybių nepriklausomybės panaikinimas ir jų priverstinis įjungimas į Sovietų Sąjungą. Ši savo kriminalinį planą Sovietų vyriausybė įvykdė dviem etapais: 1939 metų spalio mėnesį ji, grąsindama smurtu, primetė Lietuvai vadinaimą Savitarpinės pagalbos sutartį, pagal kurią ji įvedė į Lietuvą Sovietų garnizonus, pasižadėdama tačiau

ku, bet su fosforu, kaip sako S. Šimoliūnas. Ir lietuviškas jaunimas ieško lietuviškų kelių, kuriuose eina priekyje tautos, nuosirdžios ir gilios lietuviškos asmenybės, kaip Ad. Mickevičius dainuoja.

Savarankiu protu, gryna širdimi ir atimine valia apsisarvoję, su dinamika ir pozityvių darbų planais, pirmyn, jaunieji!

respektuoti Lietuvos suverenumą ir nepriklausomybę. Bet jau 1940 metų birželio mėnesį, pasinaudodama tuo, kad Vakarų demokratijos buvo Hitlerio perbloktos, Sovietų vyriausybė pastatė trimis Baltijos Valstybėms nieku nepagrįstą ultimatumą ir įsiveržė į Lietuvą, Estiją ir Latviją, okupuo dama tuos kraštus persverenčiomis traukdonosios kariuomenės pajėgomis. Durtuvų pagalba Sovietai suorganizavo rinkimines manipuliacijas, kurių pasekoje okupacinė valdžia sudarė iš komunistų vadinamą parlamentą, pavedė jiems balsuoti už Lietuvos nepriklausomybės panaikinimą ir inkorporavimą Lietuvą į Sovietų Sąjungą. Tai buvo pradžia teroristinio persekiojimo, masinių deportavimų, bet kurių elementarių laisvių panaikinimo Lietuvoje, kuriai Sovietų vyriausybė yra padariusi ir tebedaro sunkių žaizdų. Kaip tik prieš dvi dienas mes minėjome penkioliktą vieno didžiausio Europos istorijoje nusikaltime pradžių, dešimtis tūkstančių lietuvių, estų ir latvių deportavimą į vergų stovyklas Sibire, į tikrą mirtį.

Skaudus Lietuvos patyrimas santykiuose su Sovietais yra ir palieka ryškus pavyzdys, kaip Sovietų Sąjunga supranta tarptautinę koegzistenciją. Įkūrus Sovietų režimą Rusijoje Lenino laikais, Sovietų vyriausybė padarė eilę agresijų prieš savo vakarinius kaimynus, taipgi ir prieš Lietuvą. — Tačiau griežtas užpultųjų pasipriešinimas uždarė kelią Sovietų ekspansijai į Vakarus ir priverte Sovietų vyriausybę pakeisti taktiką ir vieton atviro užkariavimo politikos, pradėti savo kaimynų atžvilgiu koegzistencijos politiką. Ši nauja Sovietų taktika pasireiskė gausingų taikos, neagresijos ir kitokių saugumo garantijų sutartyse, kurias Sovietų Sąjunga sudarė su savo Vakarų kaimynais. Aš vargiai perdėsiu sakydamas, kad jokioj kitoj pasaulio daly nebuvo sudaryta tokios plačios garantijų prieš kiekvieną galimą agresiją sistemos, kaip tarp Sovietų Sąjungos ir jos kaimynų. Kiekvienam geros valios žmogui ši sistema turėjo atrodyti kaip nepertingai siena, garantuojanti taikingą koegzistenciją tarp Sovietų Sąjungos ir jos kaimynų. Tokios garantijos buvo ir tarp Lietuvos ir Sovietų Sąjungos. Ir vis dėlto Sovietų Sąjunga pasinaudojo pirmąja proga — 1939 ir 1940 metais padaryti galą taikingai koegzistencijai ir sulaužyti iškilmingoms sutartims, kurias sudarė laisva valia su Lietuva ir kitais savo Vakarų kaimynais.

Štai kodėl lietuviai, turėdami tokio skaudaus patyrimo su Sovietais, dabar atydziai ir susirūpinę seka naują taktiką, kurią Sovietai pradėjo vartoti Stalinui mirus. Ši taktika turi du aspektus. Pirmas, atrodo, kad Sovietų vyriausybė turi sunkumų savo valdomuose ir okupuotuose plotuose ir turi skaitytis su tuo, kad Sovietų piliečiai ir Sovietų Sąjungos pavergtos tautos nepakenčia Sovietų politinio režimo. Todėl Sovietų vyriausybė kai kuriais vidaus klausimais nori sudaryti įspūdį, kad režimas yra dabar lengvesnis. Tačiau, aš manau, verta atsiminti, kad tie palengvinimai neliečia nei vieno esminio klausimo. Komunistų partija palieka

vyriausias, sprendžiamas ir beapeilacinis faktorius. Palieka galioje visų elementarių laisvių panaikinimas. Ir tokiu būdu Sovietų režimas palieka kaip buvęs, taip pat priešingas žmonių prigimčiai, kiek pavojingas civilizuoatam pa sauliu.

Kai dėl antro, užsienio politikos aspekto, tai pasipriešinimas, kurį Vakarai Jungtinėms Valstybėms vadovaujant, suorganizavo Sovietų Sąjungos ekspansijai, priverte Sovietų vyriausybę griebtis naujos taktikos ir paskelbti taikingos koegzistencijos obsalį. Tos taktikos tikslas yra užmigdyti Vakarų budrumą, priversti juos prie politinio bei moralinio nusiginklavimo ir prie pripažinimo ar bent pamiršimo rezultatų tų tarptautinių deliktų, kurių yra padariusi Sovietų vyriausybė, užpildama ir užvaldydama eilę kraštų, ir jų tarpe Lietuva. Ši taktika siekia demoralizuoti tarptautinius santykius ir tęsti ekspansiją subversivių keliu ten, kur negalima paver toti karinių priemonių. Man atrodo, kad nors žmonės, kurie dabar sėdi Kremliuje, yra antros rūšies žmonės, jų nauja taktika yra taip pat pavojinga, kaip senoji. Tokiu būdu Sovietų Sąjungos ir iš viso bolševizmo kova pasauliui užvaldyti, ta kova, kurią pradėjo Leninas ir vedė Stalinas, dabar yra tęsiama Stalino įpėdinių. Šitoj kovojoj civilizuoatasis pasaulis turi tvirtą sąjungininką. Tai šimto milijonų žmonių, priklausantių prie Sovietų pavergtųjų tautų. Tie žmonės, jų tarpe yra ir lietuvių tauta — vykdo moralinę rezistenciją Sovietų vyriausybei ir tuo, man atrodo, trukdo bolševizmo ekspansijos planus. Šitoj kovojoj Vakarai taip pat turigalingą ginklą. Kai kada girdėti nuomonių, esą, kovai su bolševizmu reikalinga nauja idėja. Aš manau, kad tai neatitinka tikrenybės. Yra dvi senos, bet visados galiojančios idėjos: tikėjimas į Dievą ir žmonių bei tautų laisvės principas. Šių dviejų idėjų intensyvus skelbimas ir vykdimas ir yra tas galilingas ginklas prieš bolševizmą, apie kurį aš esu paminėjęs aukščiau. Jo vartojimas, surištas su taikinga presija prieš Sov. Sąjungą, turi priversti prie eliminavimo pavojaus, kurį bolševizmas sudarė civilizacijai. Tačiau būtina sąlyga tam pavojui eliminuoti yra — grąžinimas laisvės ir nepriklausomybės toms tautoms, kurios yra šiandien Sovietų pavergtos ir su viltimi ir pasitikėjimu žūri į Vakarus ir iš Vakarų laukia išvadavimo.

STASYS LOZORAITIS

KALBĖS AKTUALIU KLIAUSIMU

Naujieji Maskvos taktikos vingiai tarptautinėje politikoje yra įvairiai vertinami. Bene blaiviausiai juos yra įvertinęs JAV-se dabar besilankęs Vakarų Vokietijos kancleris Adenaueris. Mūsų visuomenei ligšiol dar nebuvo progos išgirsti kurio nors autoritetingo mūsų žinovo nuomonės.

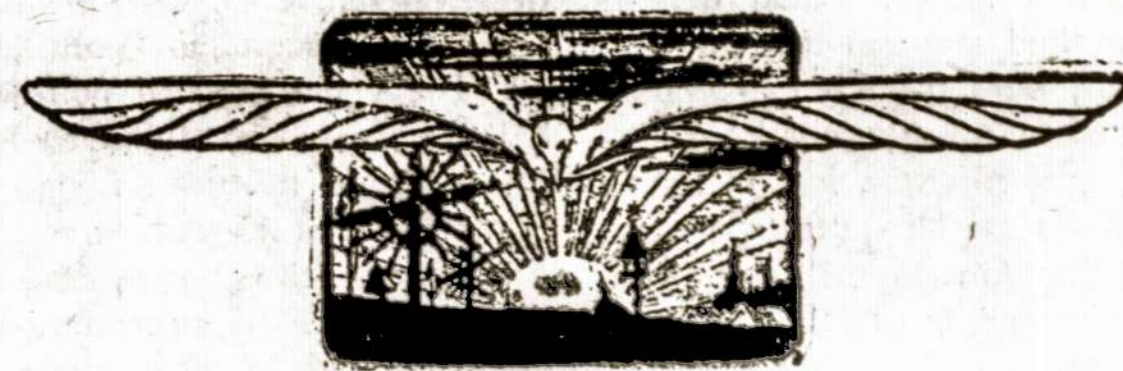
Teko patirti, kad diplomatijos šefas St. Lozoraitis naują tarptautinę situaciją ir Lietuvos laisvimo perspektyvas palies savo pra-

Ponios ir Pona, Sovietai niekadoms neatsisako nuo savo praigaištųjų planų. Tik kai kada — kai jie jų negali vykdyti — jie juos atideda, bet atėjus patogiam momentui, vėl prie jų grįžta. Te neužmiršta Vakarų pasaulis savo laisvės bei teisingumo planų, te vykdo juos metodingai ir be kompromisų.

Nuo pat tos nelemtos dienos, kai Sovietai užpolė ir okupavo Lietuvą, lietuvių tautai Jungtinių Valstybių vyriausybės ir tautos palankus nusistatymas Lietuvos laisvės atstatymo byloje, yra paguodos ir vilties šaltinis. Mūsų tauta neužmirš niekadoms, kad Ameri ka iš karto pasmerkė Lietuvos ne teisėtą okupaciją ir jos nepripažįsta. Mūsų tauta dėkingai atsimena pakartotinus Amerikos atsakingų vyriausybės vyrų pareiškimus, pripažįstančius Lietuvos teisę į nepriklausomybės atstatymą. Ir tas faktas, kad šis festivalis, lietuvių dvasios bei kultūros manifestacija galėjo įvykti Jūsų būvimą čia Jūsų simpatijos Lietuvai ženku. Man šis vakaras paliks visados atmintį ir aš visados būsiu dėkingas Amerikos Lietuvos Tautinei Sąjungai už pakvietimą į šį pobūvį. Aš manau, kad Sąjunga daug nusipelnė lietuvių tautai, Lietuvai ir lietuvių — amerikiečių santykiams, taip gražiai suorganizuodami šį SASKRYDį.

Ponios ir Pona, vienos kartos laikotarpyje Jungtinės Valstybės du kartu buvo priverstos imtis ginklo laisvės, teisės ir teisingumo idealams apginti. Už tai žuvo šimtai tūkstančių jaunų amerikiečių, bet Sovietų Sąjunga sutrukė, kad jų pasišventimas duotų tarptautinėje politikoje visus laikus vaisius. Aš tikiu, kad tie idealai, visados gyvi šiame didžiame krašte, bus visiškai įvykdyti taikingomis priemonėmis ir kad tai atneš ir mano kraštui laisvės bei nepriklausomybės atstatymą.

Ministeris St. Lozoraitis kalbės Čikagos lietuvių visuomenei birželio 23 dieną — šeštadienį, 7 val. vak. Marijos aukšt. mokykloje. Pranešimą organizuoja šešiolikos lietuvių organizacijų atstovų sudarytas komitetas. Po pranešimo numatyta trumpa meninė programa. Dalyvauti gali visi, besidomį Lietuvos laisvės kovų aktualijomis.

MOTIEJUS LOZORAITIS

P. Girininkas

Šio straipsnio autorius, pasirašęs slapyvardžiu P. Girininkas, yra miręs, žinomas visuomenės veikėjas prof. Petras Leonas. — Straipsnis dar anais — 1907 met. buvo įdėtas viename laikraštyje. 1946 m. buvo atsiųstas įdėti į "Žiburius",ėjusius Vokietijoje, Augsburge, bet dėl gausios medžiagos ir vėliau prasidėjus išsisklaidymui po platųjį pasaulį, ir straipsnis iki neįdėtas. Buvęs "Žiburijų" red. J. Vaidėlys straipsnį atsivežė į Ameriką ir, tik po 10 metų — spausdinamas. Be to, šiemet sukanka ir Motiejaus Lozoraitio gimimo — 90 metų sukaktis. Motiejus Lozoraitis yra vienas anų laikų žymiųjų vėikėjų ir nepriklausė jokiam politinei partijai, o buvo tik lietuvis ir aršus kovotojas dėl lietuviybės, ką pasako ir straipsnio autorius, žymus valstiečių liaudininkų šūlas, bet tolerantas, sveikai galvojančias ir persikunčias tik lietuviybėje (kai šiuo metu valstiečiai liaudininkai toli gražu atsiliko ir neliko nei pėdaskų tų gražių idealų). Minimas Motiejus Lozoraitis yra tėvas Lietuvos Diplomatijos Šefo ministro Stasio Lozoraitio, kuris šiuo metu lankosi Amerikoje. R. ed.

Ką tik sugrįžau namon, palydėjęs į kapus kūną vieno iš brangiųjų tėvynės sūnų, vieno iš mylimiausių savo draugų, — prisiekusio advokato Motiejaus Lozoraitio.

Kaip gyvena stovi jis prieš mano akis: seniaus — smulkus, mažas pirmos klasės gimnazistėlis, kuomet aš, antros klasės mokynis susipažinau su juom, paskui — baigiant gimnaziją ir universitetą — aukštas, laibas, skaitaus ir gražaus veido jaunikaitis, dar vėliau — suaugęs, rimtas vyras, šeimos galva, ant galo — nelaimingas paliegėlis... Ar tame, ar kitame amžiaus laike jis visuomet švelnus, meilus, malonus, korektiškas, pilnas proto ir šviežių minčių.

Motiejus Lozoraitis gimė 1866 metuose, Baltrušiu kalme, Griškabūdžio valsčiuje, Naumesčio ap. (pašė Pilviškius). Ūkininkų sūnus, — Motiejus ir pats per savo visą amžių buvo sveikas ir labai darbštus. Apdovanotas nepaprastu gabumu kaip moksle, taip ir kituose darbuose turėjo geriausius pasiekimus. Gimnaziją velionis baigė aukso medaliu, o universitetą — pirmo laipsnio diplomu. Bet oficiališkai dokumentai nevisuomet liūdią tikrą žmogaus išsilavinimą. Neretai esti taip, kad mokynis, oficiališkai išgirtas, ištikro tebelieka mažai išsilavinusiu žmogeliu, dėlto, kad apart priverstinio mokslo nieko daugiau nėra skaites. M. Lozoraitis neprigulėjęs prie tokių. Dar gimnazijoje jis buvo prisidėjęs prie gimnazistų kuopelės, kuri slapta nuo savo valdžios perkosi rimtos įtarpas knygas, plačiau lavinančias jaunomenės protą, nekaip valdžios leistos skaityti. Taip pat ir universitetete jis neužsisgandėdino toms lekcijoms, kurias girdėjo iš profesorių lūpų, bet daug dirbo, skaitė. Užtat iš jo išėjo vyras praklausas, stipraus proto, gilių žinių, plačių pažiūrų į visas žmogaus gyvenimo puses, tvirto būdo, aukštos doros ir geros širdies. Dar būdamas universiteto studentu, M. Lozoraitis pradėjo darbuotis ir literatiškam tėvynės lauke. Jis buvo vienas iš Maskvos lietuvių draugijos narių: beveik niekuomet nepareisdavo jos viešų susirinkimų, kuriuose dažnai skaitydavo referatus ir laikydavo prakalbas. Pirmas plačiai visuomenės duotas jo raštas — buvo straipsnis patalpintas "Šviesos" Nr. 5 — 1887 m. "Keli žodžiai apie uždėjimą knygynio amžino banko lietuviškos rašlavos", kuriame nurodytos silpnos pusės p. Laurino sumanymo įsteigti tokį banką. Labai džiaugdamas, kad atsirado tarp lietuvių žmogus, kurs paaukoko žymią pinigų sumą mūsų rašlavos reikalams, ir norėdamas, kad p. Laurino mintis tvirtai būtų įvykinta, Lozoraitis nurodė tai, kas prigulėtų pataisyti ir pašalinti tame su manyme.

1888 metų pradžioje Varšuvos lietuviai — studentai pakėlė klau-

simą apie naujo laikraščio išleidimą, kadangi einanti "Šviesa" daugeliui netiko, Amerikos gi lietuvių laikraščiai — pertolimi. Tas klausimas buvo ilgai svarstomas korespondencijose tarp Varšaviečių ir Maskviečių. Ant galo buvo nutarta padaryti suvažiavimą, kuris įvyko per Petrinę (n. st.) 1888 m. Senapilėje viešbutyje. Tame suvažiavime buvo ir M. Lozoraitis. Po suvažiavimo pasitarimai ir toliau ėjo ir ačiū Varšaviečių (V. Kudirkos ir k.) energijai, — "Varpas" pradėjo skambinti nuo 1889 m. pradžios. Paskui inteligentijos suvažiavimai buvo daromi po kartą metuose per kelis metus, vasaros laike, kaip pasitarimas apie laikraščio pagerinimą, padidinimą ir aprūpinimą pinigais, taip ir kitiems reikalams aptarti. Antras suvažiavimas vasarą 1889 m. buvo M. Lozoraitio tėviškėje, Baltrušiuose.

Gausingas vaisiais literatiškas nabašniko darbas prasidėjo, pabaigus jam universitetą 1889 metais. "Varpo" Nr. 12 — 1889 m. tilpo jo plati korespondencija iš Pilviškių. Po visais man žinomais spausdintais raštais, M. Lozoraitis pasirašydavo pseudonimu "M. Joniškis".

Pradėjęs nuo Nr. 2 — 1890 m. "Varpo", per ilgą laiką buvo nuolat jo vedamas to laikraščio skyrius "Politika". Gana tik perskaityti kelis šiuos jo straipsnius, kad susipažinti su jų atipiatyėmis. Prancūzijos generolo — avanturisto Boulanger mėginimas tapti savo tėvynės išgelbėtoju, ištikro gi diktatorium, duoda M. Lozoraitiui progą išaiškinti priešas, dėlko toks žmonių laisvės priešas, kaip Boulanger, randa sau daug šalininkų, respublikos priešų.

Tiktai plačios socialistiškos reformos, — sako jis, — vardan pagerinimo išlygų gyvenimo žmonių daugumo galėtų patraukti visus į respublikos pusę" ir t. t.

Anglijos valdžios projektas apie žemės išpirkimą Irlandijoje pakelia M. Lozoraitio galvoje daug gilių minčių kas link žemės valdymo. "Berots", — sako jis — baisia anomalija išrodo, jeigu žemę valdo nedidelis skaičius žemturčių: kaip svarbiausias objektas ekonomiško rūsio žmogaus, jis turi prigulėti visai draugijai". Toliau jis kritikuoja agrariškos reformos Irlandijoje įstatus, ir aiškiai parodo, kad be priverstinio žemės išpirkimo už valdžios paskirtą kainą žemė perbrangiai atsisia žemturčiams. Didelį džiaugsmą M. Lozoraitio širdyje pakelia Vokietijos cesoriaus Vilhelmo susaukiama konferencija darbininkų klausimui aptarti. Jis nesitiki iš jos deldių pasekmių, bet parodo svarbumą to, kad valstija pripažįsta savo pareigą užsiimti darbininkų būvio pagerinimu. Gerai supraddamas, kaip sunku tą klausimą išrišti, M. Lozoraitis sako: "Tiktai draugija, viešpatystė ir darbininkai sujungtomis spēkomis gali išrišti sociališką klausimą". Prie minėtos konferencijos darbų jis grįžta ir kitame savo rašte: "Naujausia teisdavystė apie darbininkus" (Nr. 11 — 1890 "Varpo"). Nuskriaustųjų padėjimas — rūpi jam, užtat jis juom ir užimtas. Liūdnas mintis išsūkia jame žemiečių viršininkų įvedimas Rusijoje: juose jisai teisingai mato baudžiavos laikų žemturčių atsigimimą. — "Iš pusės moksliškos ir drauginės tasai institutas priešingas visiems prityrimams XIX amžiaus, kuris išdirbo du akcionatų: atskyrimą administracijos nuo teismo ir decentralizaciją su demokratizacija valdymo organų". Žemiečių įstaigų Rusijoje re forma (1890 m.), pagal kurią dvarininkams priguli balsų daugumas, jei valdžia, gubernatoriaus asmenyje, turi didelę priežiūros tiesą, taipogi buvo prigulincijai apsvėta M. Lozoraitio "politikoje".

"Tokia viešpatystės politika, — kalbėjo jis, — nesutinka su idėja šios gadyinės kultūros, idėja visų lygumo tiesos akysė". Nuo "politikos" pereisime prie kitų jo raštų. Aš neapsiuom čion išskaityti visų jo raštų, kurių daugelio ir sužinoti negaliu, kadangi jie buvo spausdinti be parašo. —

Mano tikslas — supažindinti visuomenę su nabašniko asmenimi ir dėlto pasinaudosiu tik kai-kuriais raštais. Pilietiškos laisvės, teisių lygybė, ekonomiškas daugumo darbo žmonių išnaudojimas ir nuskriaudimas, taip pat ir valstijos tvarka nuolat buvo užėmę M. Lozoraitio atidą. Rašte "Keli žodžiai apie Atrių kilimą" jis nupiešia Irlandijos už politiką laisvė kovos istoriją ir gėrisi energišku Parnello veiksmu ("Varpo" Nr. 2 — 1892 m. ir k.), išguldyme "Priežascių išnykimo baudžiavų Maskolijoje" ("Varpo" Nr. 6 — 1891 m. ir kt.), jis plačiai aiškina ne tik išnykimą, bet ir atsiradimą baudžiavų: Korespondencijoje apie nepatentuoto advokato Bogdzevičiaus užmušimą ("Varpo" Nr. 12 — 1892), jis parodo sąlygas, labai suminkštinančius ūkininkų — užmušinių kaltę: anot autoriaus, ačiū dvarininko skriaudimams, ačiū valdininkų betvarkėi ir ačiū Bogdzevičiaus, kuris buvo dvarininko advokatu, besąžiningam byli prieš ūkininkus vedimui, šitieji išgėrė beveik į dugną kartbylių taurę ir pasiryžo išsigelbėti nuo baises savo priešo: straipsnyje "Gardu, bet pertoli" ("Varpo" Nr. 9 — 1894 m.) M. Lozoraitis išjuokia lenko p. B. Ulianovskio nupieštą ūkininkų po pono valdžia gyvenimo idiliją.

Tikėjimo ir sąžinės laisvės per sekiojimas Rusijoje išsūkia iš po nabašniko plunksnos du karštu straipsniu: "Pravoslavija Kauno gub." ("Varpo" Nr. 2 — 1894 m.) ir "Keletas minčių dėl Kražių atsitikimo", (Nr. 6 — tų pačių met. "Varpo"): trumpai aprašęs, kaip valdžia persekioja katalikų tikėjimą ir rūpinasi varu platinoti pravoslaviją, jis užbaigė pirmąjį str. taip: "katalikas lygus žmogui, iškurio be teismo atimtos visos teisės, apart vienos — gyvenit ir jausti, kad didžiausia civilizacijos idėja, sąžinės laisvė, dėl kurios žmonija perkentėjo daug baisių kovų, neturi nė kokios vertės Rusijoje dagi šiandien ir panaši į menką šviesos spindulėlį, kuris šviečia tamsumoj tartum pasislėpęs, idant pikta dvasia jo nepamatytų".

Dar energiškaus jis kalba apie Kražiečių kankinimą dėl bažnyčios uždarymo. Prie ką tik minėtų straipsnių reikia dar pridurti ir raštą apie "Vidutines mokyklas Kauno gub." ("Varpo" Nr. 4 — 1894 m.) ir jų veikime M. Lozoraitis randa tuos pačius valdžios tikslus: mūsų krašto rusinimą ir jame pravoslavijos platinimą: — "Mokykla Rusijoje, — baigia jis tą straipsnį, — yra policijos įtaysia, kurią tartum gina nuo tikrosios civilizacijos dvasios pakabintas ties mokyklos durimis erelis".

Skaudžiausiu M. Lozoraitio gyvenime dalyku buvo mūsų spaudos uždraudimas. Šitam klausimui pavesti keli jo straipsniai: "Melas ir taisybė" ("Varpo" Nr. 5 — 1893 m.), kur išaiškinta melagystė, būk spauda mums buvo uždrausta, kad išgelbėti mus nuo sulenkimo, ir parodyta, kad tikras to uždraudimo tikslas — tai noras surusinti lietuvius: "Hilferdingas ir lietuvių klausimas" (Nr. 9 — 1893), kur išvesta aiškėn, kad Hilferdingo noru buvo lietuvius surusinti: — "Mūsų laikraščiai" ("Varpo" Nr. 3 — 1893 m.), kur iš priežasties dešimties metų uždėjimo nuo "Aušros" pasirodymo nurodyta, kokie turi būti mūsų laikraščiai, idant, nežūrint į spaudos uždraudimą, jie galėtų užsietyje tvirtai užsilaikyti ir po Lietuvą platinties. Apie spaudos uždraudimą jis ir rusiškai parašė straipsnį, kurį 1895 m. perskaitė Peterburge Geografiškos Draugijos susirinkime. Šitas straipsnis buvo patalpintas rusų laikraštyje "Živaja Starina", o lietuviškai išguldytas jis tilpo "Varpo" Nr. 7 — 1896 m. po vardu: "Lietuviai ir rusiškas alfabetas".

Visuose savo raštuose M. Lozoraitis apšviečia aptariamą dalyką mokslo dvasia. Grynai teoretiską darbą jis patalpino Nr. 2 ir k. — "Varpo" už 1891 m. "Pamatas savasties tiesos". Jame, parodęs individualistų ir komunistų kraštutines pažiūras ir sukrotikavęs laisvos konkurencijos sistemą, gulinti šio laiko nuosavybės teisės pamate, jis aiškiai išguldė, kad nuosavybės teisės pamatu tėra ir tegali būti tiktai visuomeniškas

reikalas pagal tai, kaip jį suprantata įstatimdavystės valdžia.

Iš visų M. Lozoraitio raštų aiškų, kad jis buvo persitikrinęs eva liucijos šalininkas ir tikras demokratas. Jisai karštai mylėjo savo tėvynę Lietuvą, savo tautą ir kalbą ir neabejojo, kad lietuvių tautos kilimas paremtas ant neatmainomų svieto įstatų ir per tai turi prieš save gražią ateitį. Užtat visų savo gyvenimu jis stengėsi prisidėti prie to mūsų kilimo iš miego.

Aukščiausias trumpai pakalbėjau apie jo darbus rašlavos dirvoje. Dabar turiau atkreipti skaitytojaus atidą į kitas jo gyvenimo dalis. Ne tik raštais, bet visu savo gyvenimu jis rūpinosi būti nau dingu tėvynėi. Užtat jis apsigyveno savo krašte, šion, Kaune, idant praktiškų, kasdieninių darbų varyti pirmyn visuomenės didžiausią reikalą. Taip pat ir šeimyniškas gyvenimas jam pasisekė sutvarkyti taip, kad jis nebuvo priešingas karščiausias jo idealams. Būdamas "žmogum" tikroje to žodžio prasmeje, jis gėrbė kiekviename, nežūrint į jo tautybę, tikėjimą pirmiausiai žmogaus asmenį. Protingas, darbštus, plačių žinių, aukštos doros ir labai teisingas vyras, jis čion, Kaune, greitai užsitarnavo tarp visokių tautų tikrą pagodonę ir garbę, kaip žmogus ir kaip advokatas. Bet neilgai galėjo naudotis visuomenėje jo didelėmis spēkomis. Gana greit, po apsigyvenimo Kaune M. Lozoraitis pradėjo skysties kojų skaudėjimu. Jau 1898 metuose, kuomet aš, pō ilgam su juo nesimatymui, atlinkiau jį Kaune, jis jau slūndėsi man, kad jam kojos skauda per kelius. Bet tuomet dar jis vaikščiojo ir dirbo. Liga nešrodė baisia ir niekas nesitkėjo, kad jį taip greit eis pirmyn, ypač jog nabašnikas ieškos pagalbos pas daktarus. Bet daktarų mokslas jam tikros pagalbos neatnešė. Liga didinosi ir vasarą 1904 m. aš radau jį begulintį lovoje ir nevaldantį kojomis. Nuo to laiko jis daugiau ant kojų nesistojo ir per kelius metus, kaip jis, taip ir jo šeimyna, per sunkaus ligonio sarginimą, — buvo tikrais kankiniais. Nevaldė jis kojomis, mažai valdė rankomis, kentėjo fiziškos skausmus, — o protas visuomet liko šviesus. Tapo mums leista spauda, prasidėjo politiškias ir visuomeniškas judėjimas. Visukuonu jis karštai interesavosi ir galėjo si, negalįs prisidėti prie darbo. — Gaila, skaudu buvo žiūrėti į tą vyrą, — turintį daug protiškių ir doriškių spēkų ir netekusį fiziškos sveikatos... Savo kančiose ir nelaimėje jis rasdavo paguodą, viena, tame, kad matė mūsų visuomenę einančią pirmyn ir jautė, kad ir jo darbas nenuėjo ant niekų, antra — gi, savo šeimynoje, kuri kiek galėdama rūpinosi palengvinti jo padėjimą. Graudu buvo žiūrėti, kaip palėgęs tėvas moklėna iš knygų savo kūdikius, kaip šitieji patarnauja jam kuom gali. Nekalbu apie žmoną, kuriai nuolat reikėjo jam tarnauti. Toks jo gyvenimas tęsėsi iki šiam pavasariui. Bet liga vis didinosi ir 18/31 liepos šių metų vakare jis, ant amžių užvėrė akis.

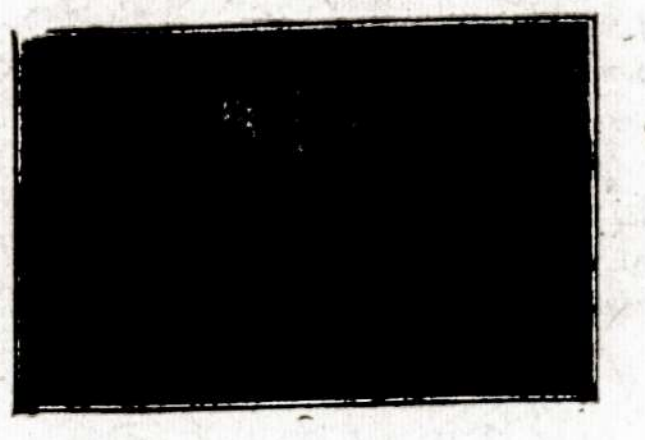
Ilsėkis, mielas drauge, neužmirš tavęs Lietuva. Tegu būna tau lengva žemele. Kaune 21/25 — VII — 07 m.

TĖVŲ ŽEMĖ

LASO Anglijos Vietininkijos leidžiamas laikraštis. Išėina kas 3—4 savaites. Turinys gyvas, įdomus, nušviečias ir tenykštį lietuvių gyvenimą. Iliustruotas. Prenumerata JAV ir Kanadoje metams — 2½ dol., atskiras numeris — 20 cnt.

Adresas: "Tėvų Žemė",

13 Frostic Mansions, Frostic Place, London, E. 1. England.

Lietuvos pajūrio kopų gražuoliai — brledžiai.

TAUTOSAKA

Kaip kopininkas kumelį perėjo

Mažoji Lietuva buvo turtinga tautosaka, etnografija, ir dalis, tik dalis tautosakos nebuvo surinkta. Žymiausiu rinkėju buvo V. Kalvaitis ir pastariaisiais laikais — dr. J. Remeikis, ypač rinko legendas, padavimus ir paruošęs spaudai, pritaikė mokykloms. Čia dedame vieną padavimą iš kopininkų gyvenimo, kurį užrašė žinomas mažalietuvių žurnalistas, visos eilės laikraščių redaktorius Jonas Grigolaitis. Šiuo metu, kaip ligonis, pasilikęs Vokietijoje, kartu su žmona. Žurn. J. Grigolaitis, ilgai sėdėjęs kacetlagery, buvo žiauriai vokiečių kankintas ir neteko sveikatos. Jo išėję ir įdomūs anų metų kankinimo, atsiminimai. R. ed.

Anais gerais laikais (praėjusius mes skaitome gerais). Kai dar ne buvo nei radijo, nei telefonų ir nei geležinkelio, žmonių gyvenimas vyko kituose rėmuose, negu šiais laikais. Tuokart kiekvienas pats turėjo savo reikalais rūpintis, nebuvo nei organizacijų, nei valdžios, kuri rūpintųsi žmogaus būviu, papuolus į vargą. Žmonės tai žinojo ir atitinkamai tvarkėsi. Tačiau tarp atskirų vietovių jau ir tuokart buvo tam tikrų prie šingumų. Taip, pav., Klaipėdos krašte, Neringos gyventojai buvo vadinami kopininkai, o sausumodė gyvenantieji — žemininkai. Žemininkai išjuokdavo kopininkus, kad jie apie ūkį bei gyvenimo įvykius nieko neišmano. Jie tik težižo atbulus pūkius ryti ir būriuoti. Jei, pav.: žemininko vaikas su tėvais nenorėdavo važiuoti pas kopininkus, jam sakydavo: — gerai, gali važiuoti kartu, bet ten nuvažiavus pirmą kartą turėsi atbulą pūkį (mažas ešerys) žalią praryti. Toks dalykas, aišku, atbaidė vaiką nuo noro susitikti su žvejais. O vadinamieji kopininkai buvo visi žvejai, nes tuokart ten dar negalėjo įsitaisyti nei daržo, kadangi lekiandiam smėlėje niekas neaugo. Tik vėliau, atsivežus iš žemininkų pelkių bei molio, žvejai pradėjo įsitaisyti daržulius.

Vasarą žvejai savo valtimis (laival plokščiu dugnu) galėjo pasiekti visas svarbesnias turgavietes: Klaipėdą, Šilutę, Tilžę, net Karaliaučių ir pristatyti savo grobį. Bet žiemą, kai marios užšalo, reikėjo žuvis vežti rogėmis, o tam reikėjo arklų. Tad žvejai rudenį pirkdavo arklus ir pašaro, pavasarį vėl parduodavo ūkininkams, nes ganyklų jiems neturėjo, o pašarą pirkti išėjo per brangiai. Dažnai keli žvejai susidėję pirkdavo bendrą arklį, nes pinigų nebūdavo ir reikėjo šeimai išlaikyti iš žuklės. Žemaščiai, kurie žuvalo, turėjo ir savo ūkius, bet kopininkai ne. Užtat jie dažniausiai buvo neturtingi ir jokio ūkininko dukrelė nebūtų sutikusi tekėti už kopininkų, kurie, norėdami pavalginti mėsos, gaudydavo tinklais varnas ir jas valgydavo. Žemininkai juokdavosi pamatę varną, sakydami: — kopininko balandžiai.

Taip vieną dieną Šilutės arklų turguje — jomarkė, vienas žvejis labai domėjosi pora arklų su kumeliais. Ūkininkas, štukorius, sugalvojo "per dantį pertraukti". Mat, kopininką pažino kiekvienas, nes jie dėvėdavo dažniausiai antraitines (batas su aulais iki strė-

nių ir sidvestę (aliejinės medžiagos skrybėlę). Tad jis priėjęs ir klausia to kopininko, ar tasai nenorėtų įsigyti pigiai porą arklų. Žvejis patvirtino, kad taip. Ūkininkas sako: — pirk stuopą (litrą) šnapso, pasakysiu. Kopininkas pastatė stuopą ir ūkininkas papasakojo, bet prisakinduo apie tai niekam, nei žmonai ar vaikam nepasakoti, nes kai tik kas nors sužinos paslaptį, bus nesekmė.

Ūkininkas liepė kopininkui nu sirpikti dynį (didelį arbūzą), parsivežus — žinoma, visai slaptai — įdėti į šieną, kur nors ramioje namo vietoje ir tada pačiam užsisėdėti, perėti, tol, kol išriedės kumelukas. Tačiau per tą visą laiką jis neprivalo pratariti nei žodžio, o tik šnypsti gali kaip žąsis.

Kopininkas, dynį į maišą įsisiuostęs, parsivežė, įsitaisė namo kampe lizdą ir užsisėdęs pradėjo perėti. Pradžioje žmona manė, kad jis vyras girtas, nori išsiblaivyti. Bet kai ėjo diena po dienos ir vyras ne žodžio, tik šnypščia, o jei kas eina artyn, muša pagaliu. — Žmona pradėjo nerimauti ir ėjo skūsti pas kaimynus, kad jos vyras išprotėjęs. Kaimynai atėję negalėjo jai paveikti, o jei ėjo artyn, jis daužė pagaliu. Pagaliu žmona kreipėsi į šaltysiu, kad tas pasirūpintų išgabenti jos vyrą į ganyklą, nes manė, kad jis namuo se suklydęs. Ėjo savaitė po savaitės, o vyras nei darba dirba, nei iš savo kertės neina ir nei žodžio neprataria. Taip, žmona su šaltysium sutarė, vyrą išvežti. Nustatę tą dieną atėjo šaltysius ir dar kar tą geru mėgino kopininką įtikinti, kad taip toliau neina ir, kad pagaliu pasakytų, kame dalykas, o ne šnypštų, kaip žąsis. Atėjo ir žandaras, reikalui esant, padėti. Kai kopininkas pamatė, kad jau bus riesta, pasigriebė dynį su visuo lizdu ir pasileido bėgti. Kaimynai paskui ir taip visą virtinę pasileido į miško pusę. Kai kopininkas pamatė, kad nebėra vilties ištrūkti, jis norėjo nors dūnį išgelbėti ir numatęs tankius krūmus, metė jį atsargiai į žolę, bet dynis, viduje jau išpuvęs, sprogo ir suežėjo. Kaip tik už to krūmo buvo pasislėpęs zuikis, kuris dynio išgąsdintas, pašoko ir pradėjo bėgti. Kopininkas iš susijaudinimo kone iš kaillio išsinėrė, vis šaukdamas: — kiš, kiš, kiš, — bėgo paskui zuikį, kol visai pavargo ir kaimynų pagautas visai blaiviai pradėjo su jais kalbėti. Jis labai pyko ant žmonos, kam ji užliarėdavo kaimą ir jam sugadins reikalą. Sako, jei būtų palaukusi dar porą dienų, dabar jei būtų turėję kumelį, o dar kokį! Vos iš dynio išriedėjęs jau buvo toks greitas, kad jo nepajėgė pasivyti. Kas tai būtų išaugęs per arklus!

Taip ir nepavyko kopininkui išperėti kumelį.

Dail. Vladas Vaitekūnas

Birželio 27 d. Lietuvių Auditorijoje atidaro savo darbų parodą, kuri tęsis iki liepos 15 d. Be tapybos darbų, aliejumi ir pastele, matysime ir grafikos darbų. Dail. Vl. Vaitekūnas meno mokyklą yra baigęs Kaune ir savo darbus labai vaivės parodose, tai jau ne naujokas ir lietuviškame meno pasaulyje pažįstamas. Šiemet rudenio švenčias savo amžiaus pusšimtį ir ta proga bus vėliau parašyta.

LAISVOJI LIETUVA

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

FREE LITHUANIA

LITHUANIAN WEEKLY

Published every Thursday by
LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION

911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
Yards 7-8276.

Favarde ar slapyvarde pasirašyti
straipsniai ne visada išreiškia re-
dakcijos nuomonę.

Prenumerata:

Vyr. redaktorius Juoz. Masionis.
Redaguoja Redakcinė Komitja.
Straipsniai ir korespondencijos re-2.50. Atskiras numeris 10 ct. —
daktelį talso ir talpina savo nuodū-
ra. Nesunaudoti rankraščiai grąžina-
mi autoriams pareikalavus. Subscription per year — \$4.50;
6 months — \$2.50; 10 c. per copy.

KEISTA LOGIKA

A. J. KAULĖNAS

Nacionalistai — išdavikai. Socialistai — angelai.
J. Matulionis — kolaborantas, o Lozoraitis — lenkomanas.
O, Sodoma ir Gomora, — nei vieno nebėliko gero!

Socialistų "Naujienos" (VI.31. 1956) paskelbė p. A. D. Joteikio slapyvarde prisidengusio asmens straipsnį, kuris visu atvirumu pa- rodo socialistų pagiežą kitaip galvojančioms asmenims ar jų organizacijoms. Visiškai nebūtų pras- mės ginčytis, juk kuprotą tik gra- bo lenta teistiesins, bet kai ku- riais klausimais vertėtų pasidalin- ti su skaitytojais mintimis, kurie labai charakteringi kai kuriai mū- šų suinternacionalėjusių tautiečių grupės mintijumai ir logikai.

Pilnai tikiu, kad tame pagiežose ir šmeižtų straipsnyje paliesti as- menys (kurie dar yra gyvi), jei ras reikalo su anonimu ginčytis, patys atsakys, man gi rūpi tik šie dalykai: 1) Kaltinimai LAS'ui ir 2) Kaltinimas p. Lozoraičiui.

Pirmiausia turime konstatuoti faktą, kad labai didelė dauguma dabartinių LAS narių yra jaunosios kartos lietuviai, kurie labai menką ar visiškai neturi jokio supratimo apie "smetonininkus" ir "voldemarininkus". Tai seni ir šiandien jau nebeaktualūs giu- čiai, todėl jauni kartai nebeodo- mus ir svetimi. LAS šiandien su- būrė naujas jėgas, ryškėdama kaip stipri nacionalistinė organizacija ir tik tiems, o ne kitiems tikslams — tautai tarnauti, susibūrė LAS'o gretose.

Jei p. A. D. surado vieną ar kitą iš buv. vadinamų voldemari- ninkų LAS'o eilėse, teledizija jis man šia prielaida išsklaidyti mig- las.

Prileiskime. Jei p. A. D. būtų pripažintas padoriu lietuviu (kaip to reikalauja LAS įstatai) ir jei jis panorėtų įstoti į LAS ir būtų priimtas, ar po to galima būtų vi- są LAS organizaciją pavadinti so- cialistiška? Ne. Atsakys kiekvie- nas logiškai galvojęs žmogus. A. D. buvo nukrypęs nuo tautinio kelio, buvo socialistas, dabar gi susiprato ir pamatęs savo klaidas, grįžo į tautinio darbo kelią. Ir jo atsivertimas ir įstojimas į LAS negali būti pagrindu visai organizacijai šmeižti, praverdžiuojantį socialistine. Todėl ir mūsų eilėse šiandien gal ir yra ne vienas iš buv. voldemarininkų, buv. liaudininkų, buv. tautininkų ir t. t. Vi- są tai svarstydami, neapleiskime vieno ir pagrindinio dalyko iš akių — šiandien LAS'o eilėse mes susibūrėme į organizuotą darbą tarnauti tautos garbei ir valstybės gerovei, o ne vaikytis kas kuo buvo ar spėlioti kas kuo dar bus. Tuos tuščius plepalus palikime puseinėms socialistams, matyti, tai jų vienintelė duona ir gra- ži paguoda senatvėje. (Patarčiau dažniau susipažinti su "Keleiviu" ir "Naujienomis" — įsitikinsite).

Ponas A. D. laiko LAS nesu- brendusia ir nepatikima organiza- cija, nes keli asmenys (dar gero- kai prieš LAS atsiradimą!), anot jo, "išdavė" tautą, nereikalau- dami Lietuvai nepriklausomybės iš okupanto vokiečio 1941—2 metais. Jei p. A. D. yra toks atkaklus mę- gas senovės, — lai jis leidžia mums paklausti kelis klausimus, kurie mūsų supratimui tikrai at- tinka visiems tautos išdavimo api- brėžimams, bet kurie tikriausiai per neapsižūrėjimą bus p. A. D.

praleisti ir pamiršti.

1) Kaip p. A. D. žiūri į lietu- viškų socialistų partijos pasielgi- mą 1917 metų Lietuvos Seime Pet rapilyje, kada visa jūsų partija dainuodama internacionalą, aplėi- do seimo salę tik todėl, kad kitos partijos pareikalavo Lietuvai pil- nos nepriklausomybės? Kokia jū- sų nuomonė? Ar tai nėra tautos reikalų išdavimas? Ar tai yra po- litinio subrendimo atestacija?

2) Kaip jūs žiūrite į savo drau- gus social-komunistus — Poželą, Kapsuką, kurie buvo bolsėvikinė- sės valdžioje ir savo darbas nus- kriaudė daug lietuvių, o ypač Vo- ronežo koloniją?

3) Kaip jūs žiūrite į social- komunistines demonstracijas 1926 m. jūsų partijos valdomo laiku, kada buvo daužomos tautinės ve- liavos ir užplūdinėjami tautai nu- sipelnę vyrai ir kariai? Ar Lietu- vos nepriklausomybė tada buvo pavojuje? Ar Maskva jau nesiren- gė "prisijungti" broliškos respub- likos?

4) Kaip jūs žiūrite į tą farsą, kurį vaidina VLIKas, skelbdamas save "seimu", "vyriausybe", kei- čia konstituciją ir t. t. ir t. t.

Jei visa tai, jūsų nuomone, yra politinio subrendimo pažymiai, tai apsaugok mus Viešpatie nuo tokių subrendėlių ir nuo tokios išminties politikų.

Toliau p. A. D. rašo, kad vienas iš tų bausių "tautos išdavikų", ku- rie nereikalavo Lietuvai neprik- lausomybės 1941 metais, buvo ir dr. Meškauskas — Germanas, vo- kiečių okupacinės valdžios tarėjas, atseit, kolaborantas — išdavikas, Geštapo agentas ir t. t. Aišku, mes negalime užgirti a. a. Meškau- sko — Germano dalyvavimo okupantų valdžios viršūnėse, tap- kaip to neužgėrė ir Norvegijos tauta savo Kvislingui, taip kaip ir Prancūzijos tauta susaūdė sa- vo kolaborantą Lavalį. Bet būkime logiški iki galo. Nesustokime vidurkelyje ir turėkime drąsos pasakyti, kad jei a. a. Germanas buvo Geštapo agentas, išdavikas ir t. t., kad jis buvo kolaborantas ir tarnavo vokiečių okupacinei valdžiai, tai prisiminkime, kad lygiai toje pačioje "valdžioje" bu- vo tarėju ir dabartinis VLIKo pir- mininkas J. Matulionis. Tai va- duojantis p. A. D. logika, tarėjas dr. Germanas yra blogas, nes jis buvo nacionalistas, o toks pat ir tos pačios valdžios tarėjas J. Ma- tulionis yra geras, nes jis dabar yra socialistų sandarbininkas. Iš- tikrųjų graži logika! Verta socia- listinių laurų!

Mano gi supratimu, kolaboran- tas lieka kolaborantu tol, kol jo darbu nepasveris ir neišteisins tei- smas, savos tautos ir savoje lais- vobės valstybėje. Pačių pasiteisi- nimai ar savo draugų nutylėjimai padėties netaiso ir nepataisys. — Pono A. D. pagieža nacionalistams ir p. Lozoraičiui, matyti, jam tem- do akis ir atima proto logiškumą. Na, ką gi padarysi, juk jis yra socialistas!

Teatsimena p. A. D., kad jokia politinė organizacija niekada iš- kitų politinių organizacijų nėra reikalavusi jokio "pripažinimo" apie politinį subrendimą, o jei

kas pasišauna tai daryti, gali tu- rėti vilties pergyventi tokią kom- prometaciją, kaip britų politikai 1917—1918 metais. Tada Chur- chillis bandė kovoti su jūsų krau- jo broliais komunistais, bet vie- šoji anglų opinija ir parlamento dauguma buvo tos nuomonės, jog social-komunistai nebus pajėgūs išsilaikyti Rusijoje, nes... neturi patyrusių politikų!

Taip, šiandien tie nepatyrę ir "nepripažinti" politikai drabsto purvą ir kraują vakarų patyru- siams diplomatams į akis. Maino- si margo svieto rūbai... Sukasi is- torijos ratas ir jis dažnai sukasi ne taip, kaip to nori, kad ir labai išmintingi ir patyrę bei subrendę politikai.

Baigiant dar pora žodžių dėl p. Lozoraičio puolimų. Ištikrųjų, mano gili užuojauta priklauso p. Lozoraičiui, paliestam tiek negra- žių šmeižtų. Jis, kaip Lietuvos Respublikos Diplomatines Tarny- bos šefas, atlieka didžios reikšmės darbą Lietuvos vadavime. Mano supratimu, visada buvo ir bus gyvenime kurmių, kurie knisty, kad ir geriausiai išpurentą dirvą ir gadinytą daržą ne vien dėl pra- gyvenimo šaltinio, bet vien todėl, kad jie yra tikri kurmiai. Vienas iš tokių politinių kurmių yra ir p. A. D. Ar jis supranta, ką jis daro? ? Netikiu, nes jo politinės neapykantos kvaitulys yra kur kas didesnis, nei jo politinė išmin- tis. Dabar, kada mūsų valstybės juridinės egzistencijos vakaruose klausimas yra taip trapijai opus, pulsi tas institucijas, kurias dar pripažįsta vakarai, yra ne tik be- protybė, tai tikras tėvynės intere- sų išdavimas. Tuo klausimu mūsų asmeniniai jausmai p. Lozoraičio asmeniui turi užleisti vietą poli-

tinei išminčiai ir tik ji, toji iš- mintis turi diktuoti mūsųėjimus. — Diplomatines Tarnybos šeto postas visomis priemonėmis turi būti apgintas nuo politinių avan- tiūristų, nes tik šiame poste yra gili ir prasminga mūsų diplomatu- nės tarnybos ateitis, jei tremtis užsitęstų ilgiau.

Asmeniškai kodėl p. Lozoraitis yra vadinamas "prolenkiškos uni- jotiškos politikos atstovas", gal tik vienas p. A. D. ir nežino. Vie- šoji tremties lietuvių opinija nie- kad nėra girdėjusi iš p. Lozorai- čio jokių prolenkiškų pareiškimų nei praityje nei dabar, bet už tai mes labai gerai žinome tų nelai- mingų mūsų socialistų prolenkiš- kumą, kuris galėjo mūsų tėvynei kainuoti labai brangiai, jei ne tau- tą mylintieji sūnūs 1926 metais socialistai leido lenkų mažumai Lietuvoje net 8 kartus padidinti savo mokyklų tinklą ir jos buvo pristeigtos net ir ten, kur iš viso lenkų nebuvo! Tai buvo nuodai lietuvių tautai ir tuos nuodus ram- sia širdimi davė internacionalis- tai — "subrendę" politikai mūsų nelaimingi socialistai.

Tremties horizontai niūrūs, pa- giežos vėžys neprotingai ėda mū- sų liesą kūną ir mes imame neap- kęsti brolis brolio, LAS prieš akis gili ir labai gili darbo dirva. Tau- tos garbę pasistatę prieš akis, at- kakliai renkimes tarnauti savo tau- tos interesams, nebodami anoni- minių šmeižikų. Kovą už mūsų idėją ir jos pripažinimą laimes mūsų kieta valia, o tas laimėjimas bus ne kas kita, kaip mūsų gen- ties — lietuvių tautos skaisčios ateities valandos. Tik mylėkime karščiau, tik dirbkime kiekiau ir laimėjimas bus mūsų!

Pavasariškam pakilime

Rašo: Jonas Miškinis

Malonu konstatuoti, kad trem- ty gyvenantis akademinis jauni- mas pradeda reikštis aktyvesniais, stodami į platų visuomeninio ir kultūrinio darbo barą. Tačiau gal- la, kad prie šio kilnaus darbo kol- kas reikšias tik aktyvesnieji aka- demikai. O taip neturėtų būti. — Turi visi atsinaujinti, susikaupti ir pasiryžti, kad savo kilnią lietu- vybės išlaikymą pareigą atliktų kuogeriausiai, pavyzdgingiausiai, kaip garbingi ir kultūringi lietu- vių tautos jaunuoliai.

Todėl neduokim blėsti gimtą- jai kalbai, Lietuvos kultūrai ir jos kilnioms idėjoms. O kad tą po- zityviai įvykdyti, reikia vieningai pasiryžti, kad Tėvynės meilė, ryž- tinga valia, tvirta drausmė ir ne- palažiama ištvermė lydėtų jau- nuolį ištisą laiką. Nors ir dažnai tremties jaunimui primenama ši linkmė ir tas išganingas švyturys, be kurio neįmanomas joks, kad ir mažiausias bendruomenės orga- nizacinis bei kultūrinis darbas, siekiant savo tikslų. Kiekvienam jaunuoliui turi būti suprantama, kad be Tėvynės meilės, be tvirtos drausmės, be valios ir ištvermės, labai greit galim, svetur gyven- dami, sustoti savo didžiojo darbo pa- kelėje ir nustoti buvę tuo, kuo da- bar esame.

Akademinis jaunimas turi taip dirbti, gyventi ir tvarkytis, kad tos kilniosios dorybės ne tik būtų tvirtai įleidusios šaknis, bet kad jos augtų, būtų, plėstųsi visos jaunuomenės sielose. Vadinasi, tuo keliu eidami, turim kovoti su visu tuo blogiu, kuris dar dažnai daug kur stovi skersai kelio į są- moningą Tėvynės meilę, į ryžtin- gą valios pasireiškimą, į draus- mę ir ištvermę kiekviename nu- matytame ir pradėtame darbe.

Besimokydami patys ir moky- dami kitus, turime kuo geriausiai pažinti Lietuvos istoriją, tautos praeitį, mūsų gimtąjį kraštą, lietuvių papročius, dainas ir galiau- siai gerinti savo gimtosios kalbos mokėjimą. Tokiu realiu darbu su- stiprinsime savyje Tėvynės meilę, ir jos gaivinantieji spinduliai ne- jūčiomis plis visoje aplinkumoje, net ir nuo lietuviybės nutolusių tarpe. Atminkime, kad Tėvynės meilė yra pati reikšmingiausiaji sąlyga kilniame patrijotiniame darbe. Tačiau svarbiausia, kad akademinio darbo bare ji turi pa-

sireikšti ne žodiniu deklaravimu, bet konkrečiu, realiu ir vieningu darbu. Tad, stiprindami ir plėsdami šią kilniausią dorybę, tuo realaus darbo keliu, mano many- mu, ir turi akademinis jaunimas žengti. Kruopščiai dirbdami ir ro- dydami kūrybingą iniciatyvą, gal- es patys užuolinti daug sričių, kur savo darbu ir ideologine veikla daug padarysį skaidrios Tėvynės meilės vedami ir skatinami, už- krės ir patrauks sustingusį jaun- imą, kuris nuo lietuviško kamieno ima tolti.

Vienok be ryžtingos valios nie- ko nenuveiktum ir nepasiektum ir pirmojo Tėvynės meilės punkte darbo. Todėl reikia kuogriečiaus-iai patiems kovoti su visa tuo, kas apskritai silpnina jaunuolio valią ir padaro jį ištuštų, beva- liu, kuris nenori mažiausio ryž- tingumo kibirkstėles ir, tik inerti- škai ir be prasmes trinasi valin- gųjų jaunuolių darbo siekimų pa- kelėje. Kiekvienas darbo vengimas, nenoras pasisvesti lietuvi-ybės ugdymo ir jos palaikymo, yra alkoholio ir nikotino nuodai, drau- smės ir ryžto stoka. Tie akademi- kai, kurie įsijungę ir aktyvūs dar- ba gerai žino, jog apsilėdimas yra tie pikčiausi blogio daigai, kurie nuolat graužia ir pakerta jaunu-olio valią.

Dėlto reikia griežtai kovoti su visokiais niurnomis, nuolatiniais dejuotojais ir lietuviškos ideolo- gijos nepasitikėjimo skleidėjais, visokių nuodų fabrikantais, kurie, kaip kokios gundingos dujos, daž- nai smelkiasi į taip negausią, sve- tur apsigyvenusią, lietuvių tautos dalį. Nepasitikįs savimi ir savo jėgomis žmogus, jau yra iš anksto pasmerktas žūti savo darbų ir žygių pradžioje.

Mes gerai žinome, kad ir anais laikais, pasitikėjimo savimi dvi- sia ir mintimis visą laiką buvo pla- čiai skleidžiama aušrininkų bei varpininkų ir todėl ji pakanka- miu prigijo plačioje lietuviškoje visuomenėje ir buvo mūsų tautos tvirtiausia jungtimi visomis au- dringomis ir pavojingomis dienomis. Vienok ryžtingu ir vieningu darbu atgavome Lietuvos laisvę ir jos nepriklausomybę. Tad būkim optimistai ir drąsiai sakykim, kad Lietuvą iš bolsėvikių okupantų vistik išlaisvinsim. Jaunime — dirbkite Lietuvos gerovei ir jos išlaisvinimui!

Rūpintojėlis

K. Žoromskis

SUKILIMO REIKALU

Kai kuriuose mūsų laikraščiuose laikas nuo laiko galime rasti tai vieną tai antrą žinutę apie lietuvių bendravimą, tarpusavio to- leranciją ir demokratijos supratimą lietuvių gyvenime. Dažnai pa- skaičius Čikagos daugiausiai "pa- triotinius — lietuviškus" laikra- ščius, leidžiamus lietuvių, susidu- riamie su naujais išradimais, ku- rie verčia rūpintis ir klausiti ko- kias forma yra naudojama patrio- tizmui vertinti, tolerancijai išreik- ti ir lietuvių bendram tikslui suprasti.

Neseniai, kai kuriuose laikra- ščiuose pasirodė straipsniai apie ke- lius žuvusius ūkininkus suvalkie- čių sukilime. Yra iškeliami pasi- aukojimas, herojiškumas ir mirtis už teisybę. Tai yra įdomus reika- las ir įdomus tuo, kad kiti dides- ni ar mažesni įvykė sukilimai Lietuvoje nėra minimi. Pav.: 1941 metų sukilimas, laisvinant kraštą nuo okupantų. Peršasi mintis, kad asmenys, keli suvalkiečių sukili- mo herojiškumą ir mirtį už teisy- bę, neturi tikslo priminti heroiš- kumą ir mirtį už teisybę, bet ko- kius tai kitus tikslus, kurių už- maskavimui randama gera prie- danga. Tokių ar panašių priemo- nių pasirinkimas nėra ir abejo- čiau, ar galėtų būti garbingu. Ar

tai nebūtų netiesioginis kivičių skiepijimas, neapykantos ugdy- mas, jaunuomenės apkrėtimas par- tijų dvokiančiais interesais. To- lerancijos ir bendrumo intereso naikinimas jaunųjų lietuvių šir- dyse.

Kadangi sukilimo reikalas jau paliestas spaudoje ir rodomos ten- dencijos kuo klausimo kelimui, ob- jektyviam to reikalo įvertinimui siūlytina ir sekančieji punktai:

1. Tuometinė ekonominė pa- dėtis krašto viduje ir užsienyje. Muitai ir valiutos.

2. Sukilimo priežastys ir tiks- lai.

3. Užkulisiniai interesai, iššau- kę sukilimą.

4. Svetimų valstybių interesai sukilimo pasisekime.

5. Nors apie mirusius tegali- ma išsireikšti tik gerai, tačiau as- menys, iškęs suvalkiečių sukili- mą, verčia žvelgti taip pat ir į tų asmenų praeitį, objektyviam įvy- kių raidos aiškinimui.

Reiktų manyti, kad rasis tau- tiečių, kurie nuodugnau yra susi- pažinę su šiuo reikalu ir plačiau išvystys aukščiau iškeltus punk- tus, supažindindami visuomenę su tikrąja padėtimi.

Ūkininkas

IŠ LAS'O GYVENIMO

— Anglijoje, Nottinghamo sky- rius yra gausus nariais ir vienas veiklesnių. Vadovauja J. Galbuo- gis. Jo iniciatyva gausiai remia- ma Vasario 16-sios gimnazija.

— Anglijoje, Bradfordo sky- riaus pirm. Al. Dičpetris šio me- nesio gale dalyvaus viešose disku- sijose, kur bus diskutuojami ak- tualūs lietuvių politikos klausimai.

— Kanadoje, Montrealeo sky- riaus ilgametis pirm. Pranas Bal- tuonis iš pareigų pasitraukė ir nauju pirm. išrinktas Augustinas Kudzma.

— Clevelando skyriaus pirm. Marijus Blynas sėkmingai skyrių vadovavęs, pasitraukė iš pareigų ir nauju pirm. išrinktas Vytautas Pašakarnis.

— Vokietijoje, Štutgarte bir- želio 3 d. įvyko Lietuvos Nepri- klausomybės Talkos Europos Ko- miteto posėdis. Šio komiteto pir- mininku išrinktas LASo atstovas Stp. Vyktintas. Be kitų uždavinių, jam pavesta ir Vokietijos bendruo- meniniai reikalai.

— Vokietijoje, Hanoveryje vo- kiečių katalikų sluoksniams ėmėsi iniciatyvos suorganizuoti antibol- ševikinę organizaciją. Šioje orga- nizacijoje lietuvius atstovauja Jo- nas Stankaitis, Vokietijos vietini- kijos valdybos pirmininkas.

— LASo Vyr. Valdybos pirm. pavaduotojas ir Garbės narys gen. T. Daukantas aktyviai dalyvauja Brazilijoje, Buenos Airese antiko- munistinėje veikloje, kartu su uk- rainiečių ir kitų tautų egziliais.

— Amerikos ir Kanados viet- ninkijos šią vasarą numatiusios Kanadoje, Toronte, suruoti sąs-

krydį, kur tikimasi dalyvaus ir Vyr. Valdybos pirm., atvykęs iš Vokietijos. Sąsąkydis numatomas liepos mėn. pabaigoj ar rugpjūčio mėnesyje.

SANTAROS VASAROS STOVYKLA

Įvyksta birželio 22—24 d. d. YM- CA Camp Greenkill, Port Jervis, N. Y. (trikampyje, kur sueina N. Y., N. J. ir Pa. steitai — apie 60 mylių) ir vakarus nuo New Yorko).

Akademinė poilsio stovykla, plius steigiamasis filisterių suva- žiavimas šeštadienio vakarą.

Kaina 7,50 doleriai visam sa- vaičiai, atvykstant šeštadienio ryte; arba 10 dolerių, atvykus penktadienio vakarą. Už tą pačią kainą nakvynė mažuose YMCA namukuose, maistas, ežeriukas, baidarės, lauko tenisas, stalo teni- sas ir kiti sporto įrengimai. Pro- gramoje akademiniai debatai, šo- kių vakarai, kitos pramosos.

Tą patį savaitgalį toje pačioje vietoje vyksta ir ŠVIESOS Sam- būrio stovykla. Kviečiamas daly- vauti visas jaunimas.

Užstatas 2 doleriai iš anksto usmokamas Santaros New Yorko Skyriaus išdinkinui D. Gasiūnui, 396 Wallabout St., Brooklyn 6, N. Y., EV. 8-2827. Be užstato, kainos brangesnės.

Dėl papildomų papiginių, gautų iš Santaros remėjų, studen- tai iš anksto kreipiasi taip pat į kolegą D. Gasiūną.

STUDENTŲ AIDAI

Redakcija: R. Mišauskas, Ed. Šulaitis, R. Vėžys
Redakcijos adresas: 1443 So. 49th Ave., Cicero 50, Ill.

ATOSTOGOS IR KAS TOLIAU?

Jau užsidarė šio krašto aukštesniųjų mokyklų durys ir daugelis iš mūsų vasarai išsklydome "pasizmonėti" po tvankius fabrikus, raštines ar kitas darbo vietas. Tai mūsų "atostogos", per kurias turėsime sutvirtinti finansines pozicijas studijų tęsimui, išsekusių fondų papildymui ir pragyvenimui.

Tačiau yra sritis, kurioje mes šią vasarą tikrai negalėsime atostogauti ir čia mes turėsime rodyti tiek pat aktyvumo, jei ne daugiau kaip kad rudenį, žiemą bei pavasarį rodėme. Tai mūsų lietuviška kultūrinė misija, kurios darbų negali žiemos speigas užšaldyti, nei karšta vasaros saulė sutirpinti.

Siems žodžiams išvydus dienos šviesą, keletas svarbių jaunimo žygių jau bus atnešę gražius vaisius. Vienas iš jų — lietuvių jaunimo peticijos, net su 36.000 parašų įteikimas JAV prezidentui, vainikavo kelis mėnesius užtrukusį kietą studentų ir jų padėjėjų darbą.

Antrasis — tai gausus studentiškos jaunomenės dalyvavimas lietuvių sąskrydyje Vašingtone ir toks puikus prisidėjimas prie bendrų lietuviškų reikalų.

Taip pat čia paminėtinas ir mūsų dalyvavimas liūnuose birželio sukakties minėjimuose. Nors šiuose minėjimuose studentų eilės buvo truputį liesokai atstovaujamos, tačiau buvo vistiek gražus įnašas į bendrą aruodą.

Dar prieš mūsų akis yra kiti du svarbūs lietuviškojo gyvenimo įvykiai: Lietuvių Kultūros Kongresas ir Kanados ir JAV Lietuvių Dainų Šventė.

Pirmame iš jų, lietuvių akademinių jaunimas turės savo atskirą posėdį su savo problemų nagri-

nėjimu, o Dainų Šventėje, ne vienas iš mūsų į ją įsijungia, kaip darbininkas, dainininkas ar bent klausytojas.

Dar galėtume paminėti ir daugiau šios vasaros įvykių, kuriuose studentija turėtų tarti svarų žodį. Neužilgo didelių lietuvių — Atlanto Nugalėtojų Dariaus ir Girėno minėjimas ir čia studentai, reikia tikėtis, nebus paskutinėje vietoje.

Rudenio, Vindsore įvyksta J. A. Valstybių ir Kanados lietuvių susiartinimo šventė ir VI-sis Šiaurės Amerikos lietuvių sporto žaidynės Detroito. Šiems įvykiams jau dabar turime ruoštis.

Taip, darbų tikrai yra daug prieš akis ir mums atrodo, nebus daug progų kaitintis saulėje, ar nerupestingai valgyti lietuvišką kugelį mūsų gegužinėse, bet, jeigu sutartinai dirbsime — vasaros karšta saulė nepajėgys mūsų užsimojimų sugniuždyti.

Lietuvių jaunimo peticijos organizavimas parodė, jog sujungtos jėgos atneša geras pasekmes. Šiek tiek disonansų į studentų tarpa buvo įnešęs senių politikininkų bandymas boikotuoti lietuvių sąskrydį Vašingtone, tačiau tas jiems nepasisekė, nes patrijotiškas jaunimas yra pajėgus atskirti grūdus nuo pelų.

Reikia manyti, jog tie keli praplėkė politikininkai neužilgo iškeliausių ir amžino poilsio vietas, o tada studentija nebus klaidinama ir atitraukiama nuo pagrindinių tėviškos laisvinimo tikslų.

Nors ir "atostogaudami", vis tiek atsiminkime savo pareigas ir jas giliai savo širdyse laikykime.

E. Š.

KAS YRA STUDENTŲ ATEITININKŲ SĄJUNGA?

Studentų Ateitininkų Sąjunga, tai viena iš trijų veiklių mūsų akademinių organizacijų, aktyviai besireiškiančių tiek studentijos, tiek visuomenės sferose. Būdam: ateitininkų federacijos dalimi, studentai ateitininkai turi daug progų santykiuoti ne tik su vyresniaisiais, bet ir su jaunaisiais savo bendraminčiais. Šis paskutinis reiškinys turi teigiamą įtakos stud. at-kų buvimui, nes dauguma į stud. at-kų eiles ateina buvusių moksleivių at-kų, turinčių organizacinį supratimą, kas žymiai palengvina bendrą darbą bei organizacijos drausmę.

S. A. S. taip pat palaiko artimus ryšius ir su kitų kraštų katalikiškosios studentijos sąjūdziais per "Pax Romana" federaciją, kuriame S. A. S. yra pilnateisiu nariu.

Per 45 gyvavimo metus, at-kai akademikai pasirodė, kaip darbus bei susiklauses vienetas. Per šią metų virtinę, nejuokiamis buvo išugdyta eilė gražių tradicijų, kurios daugiausia atsispindi įvairiose korporacijose. Pastebėtina, kad iš per dvylikos stud. at-kų korporacijų, veikusių V. D. Universitete Kaune, keturios iš jų, "Giedra" — "Mergaičių", "Grandis" — technikų, "Kęstutis" — visuomenininkų, "Šatrija" — menininkų, yra pilnai atkurtos tremtyje, ir, sprendžiant iš suteiktų naujų jėgų kiekybės bei išvystytos veiklos kokybės, galima drąsiai pateisinti jų egzistavimą.

Sąjungos šakota veikla, proporcingai imant, daugiau ribojasi vidinėje plotmėje, nes čia yra geriausia dirva kiekvienam plačiai pasireikšti. Sąjungos centriniai organai ne tik koordinuoja paskirų vietovių veiklą, siuntinėdami apžin kraščius apie penkioliką skyrių, apjungiančių apie 300 narių, piamų darbų. O to triušo vaisius

matome nuotaikingose vasaros stovyklose, prie kurių jungiami ir metiniai S.A.S. suvažiavimai, studijų dienose kasmet dviejose vietose, sąskrydyčiuose, šventėse... Per naują žiemą suruošti pirmieji ideologinio pasigilimo kursai Kennebunko, prašokę net ir optimistų viltis, žada irgi tapti tradiciniu bet ir patys atlieka daug apčiuo-reiškinium...

Informacijos bei artimesnio kontakto su nariais palaikymo dėliai, C. V. leidžia "Gaudemus" biuletenį.

Savaime suprantama, kad svarbiausia veikimo celė yra draugovės, kurioms centro valdyba ateina į pagalbą, šalia kitų dalykų, parinkdama pagrindinę semestro ar mokslo metų veikimo mintį — vedamąją temą. Šiemet, pav., kruopščiai gvildenamas inteligentiškumas. Aišku, kad įvairūs planai tokiams ir likty, jei ne skyrty narių visapusiška kooperacija. Stud. at-kai visai nebando apsiriboti koku vienu veikimo metodu (t. y. "nuobodžiais" susirinkimais), bet bando įvairius kelius bei priemones savo siekimų įgyvendinimui. Nors per susirinkimus yra daugiausiai atliekama — padaroma, tačiau ir veikimo apraškas būtina reikia įtraukti ir vietinio pobūdžio išsky-las, metines šventes, susikaupimo valandėles, gegužines ir kt.

Tradicija virtė pavasariniai Urbanos sąskrydziai" bei vasariniai "trikampio sąskrydziai", irgi išplaukia iš paskirų vietovių iniciatyvos.

Sunku yra nustatyti, kada vienas ar kitas asmuo einą į visuomenę kaip individas ar kokios organizacijos narys, todėl neverta kartoti dažnai daromos klaidos, kada kokio nors individo asmeniški nuopelnai priskiriami vienos ar kitos organizacijos nuopelnų kolekcijai...

Tačiau stud. at-kai ir už savo organizacijos ribų dažnai reiškiasi kolektyvu. Pav.: Jie pirmieji pradėjo leisti informacinį biuletenį anglų kalba (dabar jo vietoje pramatoma paruošti patrauklesnius bei stambesnius metraščius); aktyviai talkininkauja katalikiško jaunimo žurnalo "Ateities" leidimui ir bendrai lietuviškai spaudai.

"Šatrijos" korporacija gražiai užsirekomendavo visuomenės akyse, surengdama jaunimo literatūros konkursą bei jaunųjų menšinkų koncertą Čikagoje... Korp! Giedra ir Šatrija (taip pat Čikagoje), neseniai suteikė puikią progą M. Peckauskaitės — Šatrijos Raganos gerbėjams įspūdingai paminėti šios gabios rašytojos 25-rių metų mirties sukaktį.

Veikiantis ateitininkų Šalpos Fondas, gelbsti šalpos reikalingus narius, tačiau stud. at-kai, pagal savo išgales, remia ir kitus! Štai Čikagos draugovė, iš gauto Naujų Metų baliaus pelno, per penkis šimtus dolerių išskirstė įvairiems lietuviškiems reikalams.

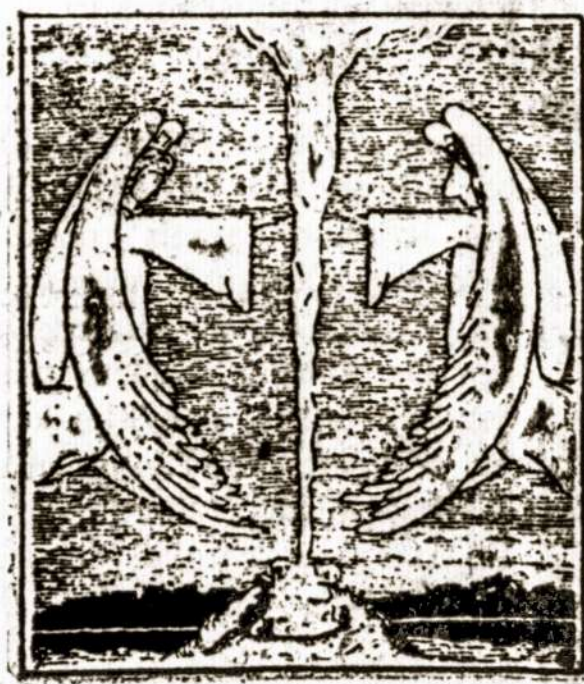
Šitos kelios iliustracijos paimtos tik iš Čikagos ir tik keletos mėnesių laikotarpio, tačiau panašius reiškinį galima pastebėti ir kiekvienoje kitoje vietovėje, kur stud. at-kai yra bent kiek tvirčiau "įsitaisę".

Šių eilučių pirmas ir paskutinis tikslas yra informacinio pobūdžio, t. y. bent poros sakinių rėmuose buvo bandyta parodyti paprastą, kasdieninį organizacijos veidą, nesigilinant į principus bei ideologiją. Tačiau tai labai lėkšto pobūdžio supažindinimas, gi bandant įmaišyti ideologinio elemento, rašinėlis įgautų "propogandinį" atspalvį (bent taip daug kas teigtų), tuo nustodamas informacinio pobūdžio.

Norint ką nors objektyviai įvertinti, reikia būti su tuo gerai susipažinusiems. Mums akademikams ypatingai turėtų būti svarbu vieniems kitus tikrai pažinti, tačiau tai sunku atsiekti rašytu žodžiu. Daug efektyvesnis būdas objektyviai vaizdui apie nepažįstamąjį — nepažįstamuosius susidaryti yra tiesioginis — asmeniškas kontaktas. Tai duotų daug naudos, ypač jaunesiems akademikams, kurie dar nesuspėjo būti apkrėsti į kitus šnairavimo ligos bacilomis. — Bendravimui galimybių apstu! Šalia "privėčiavimo" bendravimo Lietuvių Studentų Sąjungoje, turime daug progų sueti ir nuosirdų kontaktą mokyklose, parengimuose, gegužinėse ir t. t.

Manyčiau, kad visiemis būtų naudinga mūsų akademinių organizacijų užsienio politika (kitų akad. org-jų atžvilgiu) bent kiek supaprastinti, nugriaunant bent dirbtinas sienas... Kodėl, pav., nebūtų galima organizacijų sueigas — susirinkimus, kartas nuo karto, padaryti atviro pobūdžio, pakviečiant po keletą kitų org-jų narių. Daug kas gal tik tada įsitikintų, kad tie ar anie irgi yra lietuviai, o ne šiaip sau sutvėrimai su aureolėmis ar ragais.

R. Kriauciūnas

Gražieji Zarasai, valst. gimnazijos rūmai.

KETURI LAIŠKAI

R. Mišauskas

Ryšium su pereinamu "STA" numerįje tilpusiu mano straipsniu "A.S.S. iš Pašalies", mus pasiekė keturi laišukai. Du iš autorių prašo jų pavardžių neskelbti, o kiti pageidauja jų laiškus atspausdinti, kas dėl vietos stokos yra beveik neįmanoma padaryti (laiškai yra gana ilgi). Tad, kad niekas neprimestų šališkumo, bandysiu bendrais bruožais perduoti skaitytojams jų turinį.

Pirmas laiškas yra kolegos Ged. Vildžiaus (Conn.), kur jis stebisi, kad aš, būdamas pats skautas, galėčiau tokį straipsnį rašyti. Prideda, kad atrodo aš Santarai "prijaučiantis". Prie laiško pridėtas atviras laiškas, pasirašytas G. Vildžiaus, R. Dulskio, A. Kudirkos ir S. Liaukaus, kuriame pabrėžiama: A.S.S. parengtą sąrašą jie pasirašė kaip paskiri skautai ir nebandė operuoti visų studentų skautų vardų; 2. Ne visi pasirašė yra pilni A.S.S. nariai; 3. Kad aš pasikalbėjęs su keliais asmenimis, nebuvau užtektinai painformuotas ir mano straipsnis nepasitarnavo nei broliškumui, nei studentų reikalams.

Antras laiškas: "Atviras laiškas R. Mišauskui", pasirašytas Romo Kezio (New York). Sutrumpinus, mintis tokia: Studentų Sąjunga atstovauja visus studentus, nors daug lietuvių studentų jai nepriklauso, tad "kokiai kitai organizacijai būtų tinkama atstovauti visus studentus skautus, jei ne A.S.S.?" Toliau sakoma, kad tas sąrašas visai nepretendavo į visų studentų skautų vardą. Toliau pridėdama: "A.S.S. yra or-j-a, kurios tikslas puoselėti skautybes ideologiją akademiniame lygyje. Aš nesuprantu, kaip gali nuosirdus skautas pasisakyti, ar net kovoti prieš A.S.S.?" Toliau, kad pasisakydamas prieš A.S.S., aš "kertu šaką, ant kurios sėdžiū..." Man primetama, kad: "Jūs priklausote skautų vienetui tam, kad reikalui esant galėtumėte panaudoti garbingą skautų vardą, jog lengviau galėtumėte atsiekti savo politinius ar kitokius tikslus".

Kiti du laišukai yra panašaus turinio. Ir taip rašo žmonės, kurie prieš porą mėnesių rašė: "Noriu pačiam pritarioti ir pasveikinti pasirinktosios linijos "L. L." reikalą. Ji puiki ir nesileiskite į jokius kompromisus bei partines rietenas". "Linkiu Jums ir toliau šios lietuviškos linijos laikytis, o kiekvienas studentas, kuris lietuviškumą stato aukščiau už savo partiją, Jus remis.

Ką gi, labai gaila, kad turio kolegomis štai ką atsakyti. Belaužant mano straipsnį įvyko klaida, bet nežiūrint nė to, lietuvių studentas turėtų pajęgti suprasti, ką perskaito. Pirmoje vietoje — A. S.S. ne tik kad nepuoliau, o priešingai — išgyriau. Antra, išskiriant Kristų, jau net ir Jo apaštalų tarpe buvo vienas Judas, tad nejaug A.S.S. eilėse visi yra šventi, neklystantys, hepaliečiam? — Kolegos, rašę aukščiau minėtus laiškus, gal nežino, bet šiuo reikalu jau pernai buvo plautynių. Šiais metais propogandinį lapelį redagavę žmonės žinojo, kad vėl

bus reaguota, tad kodėl vėl tyčia buvo padaryta taip, kad kelti antgonizmą? Mano straipsnio tikslas buvo pasakyti tiems žmonėms — nedarykite to. Lapelis prasideda: "Lietuviai studentai skautai, jausdami savo pareigą, o ne "mes žemiau pasirašę studentai skautai", arba "A.S.S."... Man primetama Santara. Ar jau užmiršot, ko legos, kad su kolega santaričiu V. Kavoliu mes irgi esame "pasikeitę mintimis" spaudoje? Primestama, kad garbingą skauto vardą naudoju politiniams siekiams siekti. O vis dėl to, mano straipsnis nepasirodė iki tol, kol rinkiminiai lapeliai nebuvo išsiųsti...

Užbaigdamas, noriu tiek tepasakyti: lapelis buvo blogai redaguotas ir tas sukėlė mūsų tarpe kartelį. Reagavau, kad dėl bendro visų labo daugiau niekas sąmoningai tai nedarytų. Kam tyčia kelti plautynes? Man buvo primeta neskautiškas elgesys, nors, kaip minėjau, A.S.S. tik pagyriau ir pasidžiaugiau didžiu atliekam darbu. Tiems, kurie mane bando skautiškos dvasios mokyti, tenorau užtektinai painformuotas ir mano straipsnis nepasitarnavo nei broliškumui, nei studentų reikalams.

Antras laiškas: "Atviras laiškas R. Mišauskui", pasirašytas Romo Kezio (New York). Sutrumpinus, mintis tokia: Studentų Sąjunga atstovauja visus studentus, nors daug lietuvių studentų jai nepriklauso, tad "kokiai kitai organizacijai būtų tinkama atstovauti visus studentus skautus, jei ne A.S.S.?" Toliau sakoma, kad tas sąrašas visai nepretendavo į visų studentų skautų vardą. Toliau pridėdama: "A.S.S. yra or-j-a, kurios tikslas puoselėti skautybes ideologiją akademiniame lygyje. Aš nesuprantu, kaip gali nuosirdus skautas pasisakyti, ar net kovoti prieš A.S.S.?" Toliau, kad pasisakydamas prieš A.S.S., aš "kertu šaką, ant kurios sėdžiū..." Man primetama, kad: "Jūs priklausote skautų vienetui tam, kad reikalui esant galėtumėte panaudoti garbingą skautų vardą, jog lengviau galėtumėte atsiekti savo politinius ar kitokius tikslus".

MŪSŲ TARPE

— Richardas Kontrimas, Viktorija Skrupskelytė, Kęstutis Skrupskelis, Vytautas Kabačinskas ir Jonas Červokas studijuoja New Yorke, garsioje Fordhamo Universitete. Šis universitetas ne trukus žada įvesti lietuvių kalbą į savo mokomųjų dalykų sąrašą.

— M. Memėnaitė, gyv. Detroito, dalyvavo Mičigano operos statytos "Traviatos" baletu grupėje.

— A. Kliorė, šiais metais baigęs inžinerijos studijas, gavo Mičigano universiteto H. E. Riggs stipendiją.

— J. Polikaitis, B. Rackaitė ir D. Šepulaitė sudaro Detroito lietuvių tautinių šokių grupės naująją valdybą.

— D. Gasiūnas, V. Kligys, J. Mačiūnas, A. Petrikas, R. Švipaitė ir D. Užas įeina į santaričių rytinių Amerikos valstybių vasaros stovyklos rengimo komisiją.

— Jonas Galminas, New Yorko Santaros skyriaus vicepirmininkas sudarė šeimą su Birute Leonavičiūte.

— Narimantas Macevičius, studijavęs komercinius mokslus Wilson kolegijoje, šiuo metu atlieka karinę prievolę Fort Carson, Col. Jis yra buvęs vietos Santaros skyriaus pirmininku ir LSS Čikagos skyriaus valdybos nariu.

— Gražina Narakaitė baigė Western Ontario Universitetą Londono, Kanadoje. Ji studijavo lingvistiką ir anglų bei lotynų kalbą. Šiuo metu yra Čikagoje, kur gavo aukščiausius pažymius. Tolimesnėms studijoms nuo rudens ji keliasi į Torontą.

— Orvidas Gudelis, studijavęs chemiją Londono Un-te, Kanadoje, baigė bakaluro laipsniu ir čia lieka siekti magistro laipsnio.

— Petras Lukoševičius, mokėsis Montrealyje — Mc Gill Un-te, gavo magistro laipsnį.

— Vytautas Bruzgulėvičius — Montrealyje baigė George — William Kolegiją. Studijavo inžineriją.

— Rimas Banys, Algirdas Kubiliūnas, Jonas Kunka, Jonas Pauperas, Antanas Rimavičius, Edvardas Tamošiūnas, Ronaldas Vielgus, Gintautas Vėžys, Eugenijus Vilkas — užbaigė Illinois Technologijos Institutą.

— Čikagos meno Institutą baigė šeši lietuviai, kurie birželio m. 8 d. gavo akademinius laipsnius. Jie buvo suteikti: Rita B. Stankaitė, Rita Žukaitė, Bronė J. Jankiene, Danutė Sakalauskaitė, Leonardui Mickui ir Vytautui O. Virkau.

— Antanas Laucius atstovauja Studentų Sąjungą Dainų Šventės plenumo, o Eduardas Šulaitis įeina į šios šventės dvi komisijas — spaudos ir nakvynių.

— Edvardas Pocius De Paul universitete įsigijo "Master of Business Administration" laipsnį.

— Juozo Karklio, Illinois Technologijos studento ir Elvyros Kriaučiūnaitės sutuoktuvės įvyko birželio mėn. 9 d. Čikagoje.

— Brooklyniatė Danutė Aleksandravičiūtė, birželio mėn. 4 d. užbaigė Mount St. Joseph Kolegiją, gaudama bakaluro laipsnį. Ji studijavo istoriją; šaltutinės šakos buvo ispanų kalba, literatūra ir sociologija.

— Saulius Elisonas, studijuo-jantis Mičigano Un-te, gavęs geriausių pažymių, išėjo pirmuoju ir su kitais studentais buvo pagerbtas metinėse universiteto iškilmėse.

— Arūnas Zailskas, gyv. 1934 So. 48 Ct. Ciceroje, Illinois Un-te baigė Journalism ir Communication kursą, gaudamas Bachelor of Science laipsnį.

— Darius Slavinskas ir Jurgis Anyšas, šiemet Toronto Un-te užbaigė inžinerijos mokslus, išvažiavo į Calgary, Alberta, dirbti savo šakoje.

— Ingrida Ancevičiūtė, iš Oak ville, Ont., gavo Toronto universiteto baigimo diplomą. Savo filosofines studijas užbaigė pagyrimo laipsniu. Toronto universiteto vadovybė Ingridą pasiūlė, Vak. Vokietijos akademio jaunimo pasikeitimo plane, studijuoti tame krašte.

— Clevelandietis Jonas Puškorius, pradėjęs studijas Kauno Universiteto Technologijos fakulteto mechanikos skyriuje, po to mokėsis Paryžiuje ir čia — Amerikoje, gavo magistro laipsnį — Master of Science in Electrical Engineering.

— Bostono studentų skyrius birželio mėn. 9 d. buvo suruošęs "Finis semestri" vakarą. Buvo va-karėnė, šokiai, kupletai ir kitos studentiškos įvairenybės.

— Lietuvių Studentų Santaros ir Šviesos Sambūrio vasaros stovyklos, įvykstantios birželio mėn. 22—24 d. d. Port Jervis, N. Y., metu norima susausti ir Santaros filisterių suvažiavimą.

— Kazys Jakštas, Illinois Un-te Čikagoje studentas, neseniai Čikagos miesto šachmatų pirmeny (Nukelta į 5 pusl.)

MŪSŲ TARPE

(Atkelta iš 4 pusl.)

bėse laimėjo III vietą, tradicinės Transmississippi šachmatų žaidynėse Davenporte išėjo antruoju.

— R. Firintaitė, D. Oželytė, D. Macevičiūtė, R. Kliorytė, G. Stepaitytė, St. Pagalytė, D. Tutilytė, M. Tapulionytė ir M. Miknaitytė aktyviai dalyvauja ASD skyriaus Illinois Un-te, Urbanoje, veikloje.

— Raimundas Mišauskas, vienas šio skyriaus redaktorių, išvyko dviejų mėnesių tarnybai JAV aviacijon į pietines valstijas.

— Vytautas Vepštas, gyv. 6639 So. Bishop St. Čikagoje, Illinois Un-te Urbanoje baigė architektūrinę inžineriją, gaudamas bakalauro laipsnį. Vytautas jau gavo darbą JAV valstijų armijos stovyklos inžinerijos skyriuje Čikagoje.

— Vilimantas Vaitkevičius iš Bostono, baigė Tuft College inžinerijos skyrių, įsigydamas BS laipsnį.

— Bostonietis Romualdas Leimonas, užbaigė socialinių mokslų studijas Boston College AB laipsniu.

— Janina Navickaitė, Vida Ka speravičiūtė, Aldona Valaitytė, Juozas Kazlauskas ir Andrius Mackevičius — visi Clevelandiečiai, įsigijo akademinis laipsnius.

— Antanas Klimas Pennsilvanijos universitete apgynė disertaciją ir gavo daktaro laipsnį.

— Jonui Gyliai iš Cicero, farmakologijos daktaro laipsnis buvo suteiktas Loyolos Universiteto Čikagoje.

— Bronius Juodelis ir Gražina Kunstmanaitė susituokė birželio mėn. 16 d. Šv. Jurgio bažnyčioje, Čikagoje.

— R. Grudzinskaitė, J. Jacyna, A. Paronis, Ratas ir J. Vilgaly susidarė naują New Yorko Šviesos Sambūrio valdybą.

STUDENTŲ

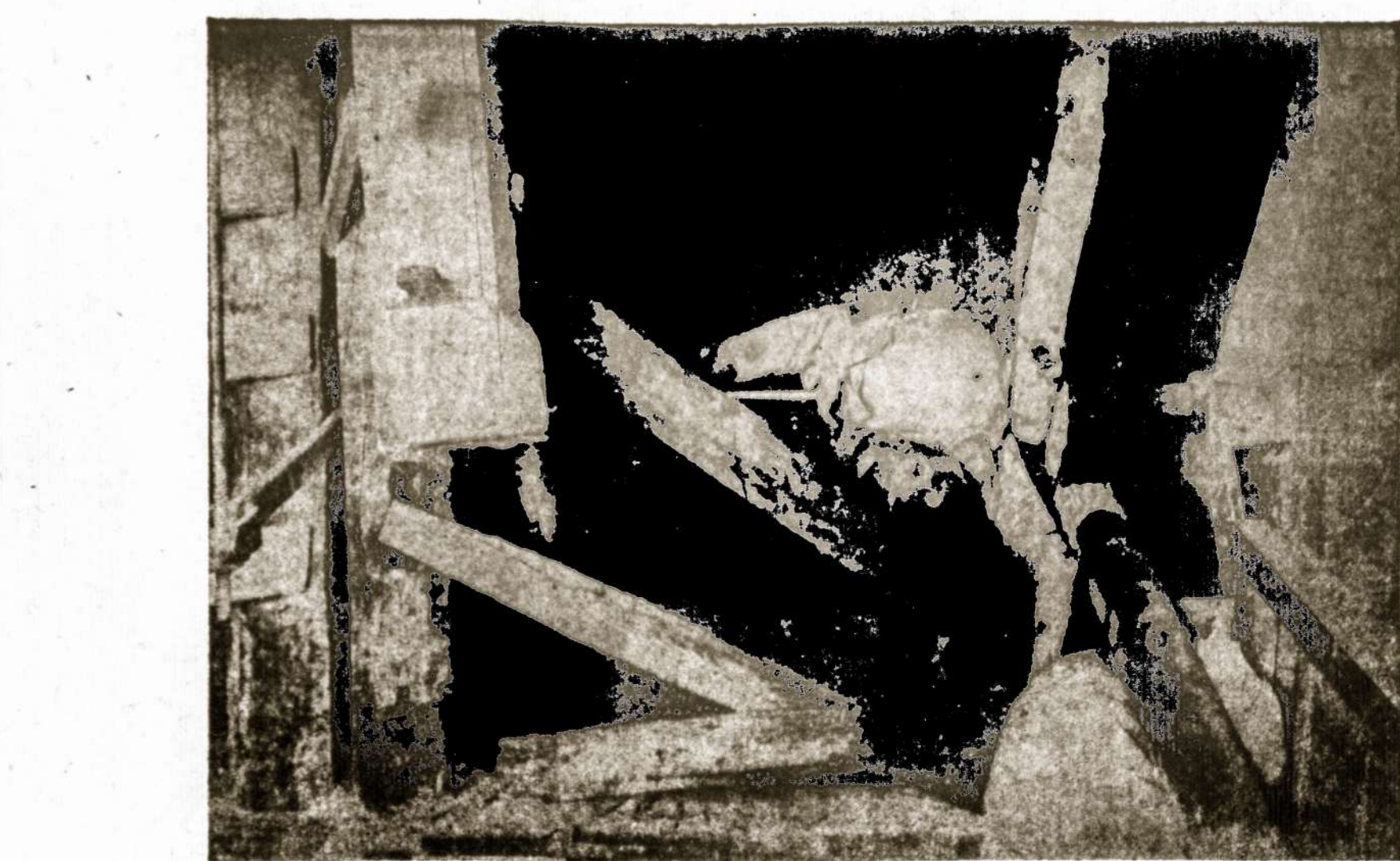
RINKIMŲ REZULTATAI

Liet. Stud. S-gos JAV-se 1956 m. Rinkiminė Komisija oficialiai paskelbė centrinių organų rinkimų rezultatus. Balsuoti teisę turėjo 692 studentai, iš kurių balsavo tik 54,34%.

Į Centrinę Valdybą išrinkti šeši akademikai skautai ir vienas ateitininkas. Iš ASS sąrašo: Ramutė Kliorytė — 229 balsai, Dalia Tallat-Kelpšaitė — 215 b., Tomas Remeikis — 210 b., Kestutis Jėčius — 209 b., Juozas Karklys — 202 b. ir Juozas Liubinskas — 189 b. Iš ateitininkų sąrašo — Vytautas Valaitis — 217 balsų.

Į Kontrolės Komisiją išrinkti: Vytautas Kamantas — 193 b., Algis Vedeckas — 186 b. ir Ričardas Kontrimas — 181 b. Garbės Teismo kėdes užima Algirdas Avizienis — 185 b., Antanas Sužiedėlis — 179 b. ir Rimvydas Šilbajoris — 173 b.

Skyrlių aktyvumas rinkimuose buvo labai įvairus. Aktyviausiai pasireiškė Putnam, Conn., skyrius, kuriame iš 10 studentų, turinčių teisę balsuoti, visi balsavo. Kitam skalės gale stovi Baltimore, kur iš 16 kolegų su balsavimo teise, balsavo tik 8,25%. Iš Čika-

Stachanovietiško darbo rezultatas Lietuvoje: darbininkas įjungtas į malūno ratus.

Inžinierių metraštis

INŽINIERIAMS, ARCHITEKTAMS IR TECHNIKŲ STUDIJUOJANTIEMS

Lietuvių Inžinierių ir Architektų Metraštis jau greitai laiku norima atskromis dalimis pradėti spausdinti. Metraštis apims abiejų mūsų organizacijų, tai yra PLIAS ir ALIAS Centrų ir visų skyrių veiklą; visame laisvame pasaulyje gyvenančių liet. inžinierių ir architektų profesinę, mokslinę, kultūrinę bei visuomeninę veiklą. Pirmame metraščio skyriuje bus plati bendra lietuvių inžinierių visokeriopos veiklos apžvalga Nepriklausomoje Lietuvoje.

Nežiūrint pakartotinų prašymų, metraščiui dar iki šiol trūksta:

1. Nepriklausomos Lietuvos inžinierių darbų karo inžinerijos srityje aprašymo.

2. Žinių apie N. Lietuvoje inžinierių ir architektų suprojektuotus ir pastatytus viešuosius statybos pastatus, t. y. pastato pavadinimas, projekto autorius, pastatymo metai ir vieta.

3. Baigusių inžinierių ir architektų VDU-tą Kaune nuo 1932 m. rudens — baigiant vokiečių okupacijos metais sąrašo.

4. Aukštesn. Technikos M-los Kaune mokslo planų.

5. Aukštesn. Kultūrtechnikos M-los Kėdainiuose mokslo planų.

6. Apžvalgos apie Aukšt. Technikos Mokyklą Vilniuje.

7. Apžvalgos apie Aukšt. Technikos M-lą Nuertingene—Schwabebisch Gmuendėje.

8. Technikų ir Kultūrtechnikų S-gos N. Liet. veiklos aprašymo.

9. Daugelio liet. inž. ir architektų pavardės, vardo, mokslo laipsnio, specialybės, mokyklos baigimo metų bei jos vardo ir gy-

gos, kur turime 190 S-gos narių, balsavo tik 55,5%. Reikia tikėtis, kad ateityje visi kolegos aktyviau reikšis rinkimuose.

Naujai valdybai tenka linkėti sėkmės, jungiant mūsų studentiją į bendrą Lietuvos laisvinimo darbą.

venamosios vietovės (ne adreso), minimalinių ir galimų skelbti asmeninių bei visuomeninės — kultūrinės veiklos žinių ir prenumeratos 3.00 U.S. dolerių. Iš iki šiol prenumeratas prisuntusių, dalis Kolegų aukėjo 4 arba 5 dol., o vienas idealistas inžinierius, (kuris prašė jo pavardės neskelbti), metraščio išleidimą paremti prisuntė — 100.00 dol. Metraščių išleidus, jo kaina bus ne mažesnė 5.00 dol. Pinigai yra jau ir dabar būtina ir labai reikalingi metraščiui pradėti spausdinti ir išleisti. Kad tą didelį darbą pradėti, yra reikalinga mažiausiai 300 prenumeratų, kurių dabar turima tik 94.

Adresai met raštyje bus tik tu skelbiami, kurie pareiškė sutikimą PLIAS ir ALIAS anketa, arba raštu, arba kurių adresai jau buvo skelbti kituose liet. leidiniuose bei periodinėje spaudoje.

Metraščio išleidimas nors ir nusitęs kiek ilgiau, bet norima, kad jis būtų galimai pilnesnis ir įdomesnis.

Jame bus neužmirštas mūsų gausus jaunimas—technikos mokslus studijuojantis.

Metraščių dalimis spausdinant, korektūrą vykdančiam — dar yra laiko, kad trūkstančių žinių ir prenumeratų, mieli Kolegos, greitai laiku prisistumtume.

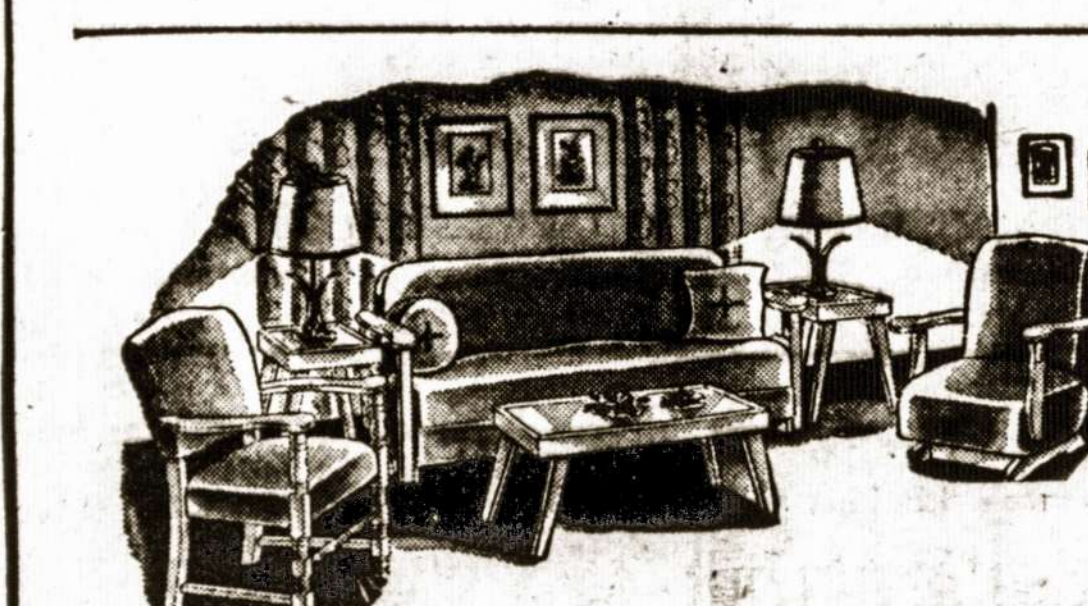
Visą išvardintą ir trūkstančių veiklos medžiagą, asmenines žinias, būdingas nuotraukas ir prenumeratą malonėkite jau dabar ir greitai laiku siųsti šiuo adresu:

„K. Krulikas, 160 Hendrix St. Apt. 5, Brooklyn 7, N. Y. U.S.A.

Charakteris yra deimantas, kuris įbrėžia kiekvieną kietą akmenį. Bartol-

ĮVAIRŲS PATAISYMAI IR DAŽYMAS NAUJŲ NAMŲ STATYBA LIUDAS TAUJENIS
6828 S. Maplewood Ave.
Tel: HE. 4-5348

Moderniausius baldus, naujausius televizijos aparatus žinomiau šių firmų, įvairias kronsis, kilimus ir viską, kas reikalinga namų įrengimui Jūs pirkite pigiau
Lietuvių PREKYBOS Bendrovėje ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.
2310 West Roosevelt (12-t' St.). Tel: SEeley 3-4711
Pats įmonės vedėjas Feliksas RAUDONIS Jus maloniai sutiks, parodys ir duos praktiškų patarimų Jums rūpimais reikalais.

PERKRAUSTYMAS IS ARTI IR TOLI
ILGŲ METŲ PATYRIMAS — FIGŲ SAŽINGAS PATARNAVIMAS. — NAUJI DIDELI SUNKVEŽIMIAI — PATOBULINTI PERKRAUSTYMU. — IRANKIAI KAIP PATYS SUNKVEŽIMIAI, TAIP IR JOSŲ PERKRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INSIURINTI.
JUOZAS NAUJOKAITIS 2022 W. 69 St., Chicago 36, Ill. Tel: WALbrook 5-9209

Didelis pasirinkimas įvairių vietos ir užsienio firmų LAIKRODŽIŲ ir BRANGENYBIŲ
Sąžiningas taisyimas už žemas kainas.
Mes rekomenduojame "ELGIN" laikrodžius.
A. R. JUNEVIČIUS ir SŪNUS,
YA. 7-8266
3317 So. Halsted St.

Pasakose apsakinėjama ir dainose apdainuota
Karčiama ružava--Meister Brau Tavern
Dabar randasi ne Krekenavoje, bet Brighton Parke, 2532 West 47 Street. — Kviečia atsilankyti —
Sav. O. A. JOMANTAL. Tel: VL 7-2429.

ARS-FOTO STUDIJA
3210 So. Halsted St., Chicago, Ill., daro įvairių dydžių portretų ir nuotraukas.
Atlieka Studijos ir Foto mėgėjų darbus.
Aprūpina gera filmine medžiaga.

BALDŲ IR ĮVAIRIŲ DAIKTŲ saugus, greitas, tvarkingas ir nebrangus

PERKRAUSTYMAS
Jokio kainos skirtumo nėra bet kurioje Chicagos kolonijoje gyvenantiems bei persikeliantiems. Gera aprauda.
Antanas Vilimas
3415 So. Lithuania Ave., Chicago, Ill.
Telefonas: FRontier 6-1882.

27 metai patyrimo siuvinė
1. Pigiai, greitai ir gerai siuvu naujus drabužius, senus išvalau pataisau ir persiuvu pagal Jūsų skonį.
2. Plaunu ir prosinu baltinius.
3. Už mažą atlyginimą išnuomuoju pasiskaityti knygas.
MARTYNAS VIDRA,
3218 W. 38 St., Chicago, Ill. Telef: YArD 7-6035

NUOLATINIS IŠPARDAVIMAS
yra galimas tada, kai prekių užpirkimas vykdomas pagal tam tikrą planą. Tokį planą žino ir sėkmingai praktikuoja
LIETUVIŠKA KRAUTUVĖ
JOSEPH DRY GOODS STORE
3218 So. HALSTED ST.
DIDELIS PASIRINKIMAS VYRAMS, MOTERIMS ir vaikams drabužių ir baltinių, antklodžių, paklodžių, rankšluosčių ir viso FIGIAU, NEGU KUR KITUR.

AUTO TAIŠYMAS IR GASOLINO STOTIS
Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Fire-rose padangos, baterijos ir automobiliams daly.
1934 W. 59th Street Tel: GROvehill 6-9136
M. ČESAS, patyres automobilijų specialistas

AUTOMOBILIŲ TAIŠYMAS IR GASOLINO STOTIS
Sinclair gazolinas
Perdirbami motorai, stabdžiai, transmisijos, keičiamos daly. — Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Garantuotas darbas.
A. STANEVIČIUS
Garažo tel: FR. 8-9824. Namų: WALbrook 5-5934
2641 West 71 Street

LIQDĖSIO VALANDŲ
Seukite
MAŽEIKĀ & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 So. Western Ave. Air Conditioned kopyčia
REpublio 7-8800 — 7-8801 Automobiliams vieta
Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime kopyčia arčiau Jūsų namų.

KĄ JIE DIRBA

Diplomatijos Šeŝas
MIN. STASYS LOZORAITIS
SU PONIA
jau Čikagoje

Diplomatijos Šeŝas min. Stasys Lozoraitis su Ponia, birželio mėn. 18 d. 9 val. 50 min., Air linijos lėk tuvu atskrido į Čikagą.

Midway aerodrome jį pasitiko Lietuvos konsulas Daužvardis su ponia ir gražus būrys organizacijų ir spaudos atstovų.

Atvykusį ministrą pasveikino jam priimti komiteto narys p. Al. Siliūnas. — Poniai Lozoraitienei buvo įteikta puokštė gėlių.

Iš aerodromo, policijai vedant, p. p. Lozoraitis visų jį sutikusiuju buvo palydėti į Union League club, 65 W. Jackson Blvd.

Tą pačią dieną vakare, tarp 5 ir 7 val., ten pat, Lietuvos konsulas dr. P. Daužvardis min. Lozoraitį pristatė savo kolegoms, — didžiųjų laikraščių atstovams ir rinktinei publikai. Priėmimo dalyvavo per 20 konsulų su savo dekanu priekyje, o bendrai apie 200 žmonių. Nuotaika buvo labai gera. Ją galima lengvai spręsti ir iš to, kad tiek p. p. konsulai, tiek ir jų dekanas, kuris paprastai pasirodo tik kelioms minutėms, šį kartą užtruko kiek ilgiau, nei paprastai.

GERB. SKAITYTOJAI,

Dėl laiko stokos, administracija ne visada gali laiku pranešti Tamstoms apie prenumeratos pabaigą. Prie šio arba artimiausių numerių Jūsų adreso pažymėta data, reiškia prenumeratos pabaigą arba siuntinėjimo pradžią susipažinimui.

Norėdami sutaupyti laiką ir sumažinti "L. L." išlaidas, labai prašome Tamstas artimu laiku prenumeratas pratęsti be atskiro pranešimo. Ta proga prašome prisigyti besidomaujančių "L. L." adresų, kad galėtume pasiųsti susipažinimui. Nuosirdūs Tamstoms linkėjimai.

Administracija

Lietuvių Kultūros kongresas

Posėdžių paskaitininkai ir paskaitų temos

Amerikos ir Kanados Lietuvių Kultūros Kongreso atidaromas posėdis pradėdamas birželio 30 d. — šeštadienį, 9 val. 30 min. Po atidarymo žodžio, maldos ir prezidentinio sudarymo, dr. J. Griniaus paskaita, tema — "Tautinė kultūra — tautos išlikimo pagrindas".

Sekcijų posėdžiai

Mokslų sekcijos posėdyje prof. Stp. Kolupaila skaito paskaitą — "Aukštojo mokslo raida nepriklausomoje Lietuvoje". Laikas: 1—4 val.

Švietimo sekcijos posėdyje A. Rimkūno paskaita — "Mokyklų lietuviškasis turinys"; K. Morkaus paskaita — "Būdai ir priemonės lietuviškos švietimo su stiprinti" ir Igno Maleno paskaita — "Dabartinė lietuviškos švietimo padėtis". Laikas: 1—6 val.

Literatūros sekcijos posėdyje dr. Jono Griniaus paskaita — "Lietuviams rašytojams aktualios pro-

Sausio mėn. KARYS pradėjo spausdinti graikų klasiko Ksenofono:

"DEŠIMTIES TUKSTANČIŲ ŽYGIS".

Užsakykite KARJ nedelsdami (metams tik \$5.00), arba prašykite vieną egzempliorių nemokamai susipažinti; rašykite:

KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Sekantį dieną po vestuvių — žmogus pasijunta septyniais metais vyresniu. Bacon.

MIESTO BURMISTRO RAŠTINĖ

CHICAGOS MIESTAS
Richard J. Daley
Mėras

PROKLAMACIJA

KADANGI Chicagos Mieste liepos 1 įvykis spalvingoji Lietuvių Tautinė Dainų Šventė; ir

KADANGI šis didingas įvykis sutrauks į mūsų miestą Amerikos lietuvių delegaciją iš visų Jungtinių Amerikos Valstybių ir Kanados dalių; ir

KADANGI šis įvykis Chicagos Coliseum bus atšvęstas atitinkamomis demonstracijomis, lydint garsių orkestrų akompanimentu ir tautiniai garsių chorų muzika; ir

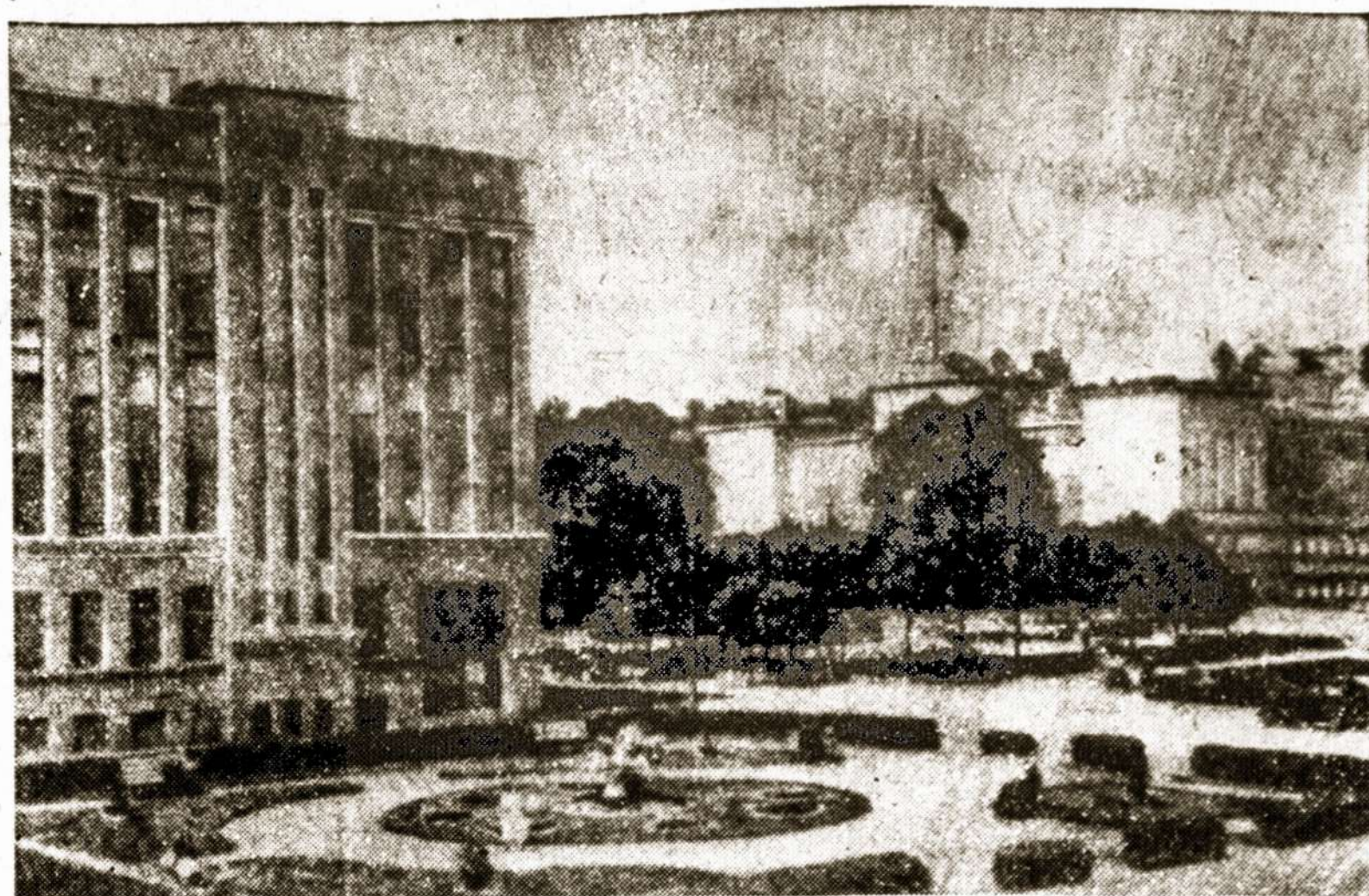
KADANGI Šventės dalyviai melsis Visagaliai Dievui už atgavimą laisvės Lietuvai, kuri dabar yra sovietų pavergta; ir KADANGI lietuvių kilmės amerikiečiai Chicagoje ir visame krašte yra daug prisidėję prie šio miesto ir šalies kultūrinio, ekonominio ir socialinio progreso.

TODELEI AŠ, Richard J. Daley, Chicagos Miesto Mėras, šiuo mi proklamuoju sekmadienį, liepos 1, Lietuvių Tautinės Dainos Šventės Dieną Chicagoje ir raginu visus piliečius atkreipti dėmesį į to įvykio iškilmes ir tikslą.

Datuota šią 12-tą birželio dieną, A. D. 1956.

(Pasirašo) Richard J. Daley
Mėras

Iš anglų kalbos vertė
J. Daužvardienė

Užsienų Reikalų Ministerijos rūmai ir Vytauto Didžiojo muziejus.

Pakartotiniai pranešame, jog sveikinimai priimami tik raštu. Sveikinimų ir kitais reikalais kreiptis adresu: Kultūros Kongreso Komitetas, 706 W. 21 St., Chicago, Ill.

JAV Lietuvių Bendruomenės
Čikagos Apygardos Valdyba.

VLADAS VAITEKŪNAS

DAŽYTOJAS — DEKORATORIUS

Dažome naujus ir senus namus iš oro ir iš vidaus. Be to, dažome bažnyčias, sales, restoranus ir kt. Turime visas apraudas. Skambinti: Bishop 7-4035. Adr.: 1522 W. 51 Str., Chicago 9, Illinois.

WALTER KLASH'S
Town of LAKE T.V. SERVICE
Utilities
FURNITURE • CARPETING • APPLIANCES • TELEVISION
1800-02 W. 47th St. (Corner of Wood) Phone LA 3-7711, 2, 3, 4

Ben Star
QUALITY FASHIONS
Chicagoand's, Smartest Styles for Men and Women.
4630-32 S. ASHLAND AVE. Yards 7-3900
Open Mon. & Thurs. Noon 'til 9 P.M.; Other days 9:30 to 5:30

KREIPKITEŠ PAS LIETUVIŲ PARDAVĖJA
JONA KANIŲ
IR BŪSITE MANDAGIAI APTARNAUTI
GIŖTOJE KALBOJE

LIETUVIŠKA DRAUDŲ AGENTŪRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apraudos — asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Valstybės patvirtintoms kainoms. Agentams ir brokeliams aukščiausi komisai. AUTOMOBILIŲ FINANSAVIMAS. Bankiniai procentai. Nauji automobiliai 4% — vartoti — 6%. Veikia Notariatas. Smulkesniai ir nemokamai informacijai gauti skambinkite, rašykite, užeiškite —

JONAS KIRVAITIS

INTERSTATE INSURANCE AGENCY
5900 S. Ashland Ave., Chicago 36, Ill. Tel.: WALbrook 5-5671

Lietuvišką ruginę duoną, pyragus, pyragaičius, sausainius šviežius kas dieną kitokius delikatesus Jūs pirkite lietuviškoje

BRUNO KEPYKLOJE

3339 Lituania Ave. Telef.: CLifside 4-6376

Reikalaukite savo krautvinių šios kepyklos gaminių. — Lai tik paskambina sėvininkui Broniui Macianskui ir bus pristatyta. Ši kepykla prieš pradėdama gaminti produktus, visuomet tariasi su sveikatos specialistais, taip, kad neveltui yra sakoma:

Kas Valgo Bruno Duoną. Visad žydi Kaip Aguona

GYDYTOJAI

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas — 3148 West 63rd Street
CHICAGO, ILL.
Ofiso telefonas: Prospect 8-1717
Valandos: po pietų 1—3; vak. 7—8, tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiadieniais ir sekmadieniais ofisas uždarytas.
BUTAS: 5241 W. 66th PLACE
Tel.: RE 7-7668

Tel.: ofiso AR 6-0161
rez. GR 2-9203

Daktaras

JUOZAS BARTKUS
Gydytojas ir Chirurgas
2336 W. Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.

Val.: 1—3:30, 6—9 p. p. pirmad., antrad., ketvirtad., penktad.; 11 val. ryto — 2 val. p. p. šeštad. Tik susitarus trečiadieniais.

Dr. VYTAUTAS DARGIS

Gydytojas ir Chirurgas

Priėmimo valandos:
pirm., treč., penkt. —
nuo 9 iki 12 d. n.
Antr. ir ketvirtad. —
nuo 5 iki 9 val. p. p.

KILDARE CLINIC
5115 So. Kildare Ave.

Tel.: RE 5-5600.

Namų tel.: LUdlow 5-2522.

DR. JUOZAS PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS

4253 So. Archer Ave.
Iėjimas iš Whipple Ave.

Priėmimo valandos:
nuo 10 iki 12,
nuo 2 iki 6 ir nuo 7 iki 9 val.
Jėskiriant trečiadieniais
ir sekmadieniais.
Šėštadieniais nuo 10 iki 4 val.

Telefonas:
ofiso LAfaet 3-4949
namų CE 3-7786

Vaistinė

Savininkas

Pr. A. Šimkus

3301 South Halsted Street
Tel.: Virginia 9080 ir 9081.
Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos dalykų ir malonus patarnavimas pačio savininko Pr. Šimkaus.

P. ir J. JOKUBKOS

TV, DEIMANTAI
IR LAIKRODŽIAI

Pardavimas ir taisymas
4102 Archer Ave., at Mozart
Chicago 32, Ill. — Tel. LA 3-8617

LIETUVIŠKOJE KRAUTUVĖJE

"DANA"

yra didelis pasirinkimas gintaro gaminių, lietuviškų audinių, medžio ir odos dirbinių, vaikams ir moterims drabužių.
Savin. A. ir D. PAREIGIAI
Telef.: TO 3-6591
1445 South 49 Ave., Ciceroje

NAUJA

MAISTO PRODUKTŲ
KRAUTUVĖ

649 West 119 St.
Sav. Juozas Bešonis
WA 8-2009 ir FR 6-6336.
Pristato į namus, taip pat pabūviam ir parengimams maisto ir mėsos gaminius.

Pavasarių, vasarinių, sportinių, darbinų ir išėginių drabužių — didelis pasirinkimas, pas

H. SEIGAN

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR
BATŲ KRAUTUVĖ,

4622 S. Ashland Av., Chicago 9, Ill.
Telef.: YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ilgesniam išimokėjimui be nuosimčių!

Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

Krautuvė atdara: Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val. ryto iki 9:30 val. vak., kitomis dienomis iki 6 v. vk. Sekmadieniais nuo 10 iki 2:30 val. Kalbame lietuviškai.

